

Delu čast in oblast

Delavci in kmetje smo se združili v SOZD Hmezad. Združitev, dobri medsebojni odnosi, delavnost in primerna organiziranost so nam osnova za vse, kar želimo še storiti.

Naša prizadevanja morajo težiti k uresničitvi linije proizvodnja, predelava, dodelava in prodaja. Pri tem pa ne smemo pozabiti na konstruktivne pripombe svetov potrošnikov. Bistvenejšo besedo pri odločitvah in vrednotenju dela bodo morali dobiti tisti, ki delo direktno vlagajo v proizvode. To skrb nam nalaga Zakon o združenem delu, ki ga bomo dosledno izpeljali.

V naši dokaj veliki agroživilski asociaciji je vsem DO zagotovljeno bolj načrtno in koordinirano delovanje in višji dohodek ob nenehno se razvijajočih tovariških odnosih, posodabljanju tehnoloških procesov in izdelovanju novih in takih proizvodov, ki so na trgu iskani.

Nad doseženim smo lahko ponosni! Zato praznujemo Praznik dela 1. maj zadovoljni in si naberimo novih moči, ki jih bomo potrebovali stopajoč smelo novim uspehom naproti.

Vinko Kolenc

POZDRAV TITU

ZA 87. ROJSTNI DAN

Letošnja štafeta mladosti s čestitkami in pozdravi dragemu tovarišu Titu za njegov rojstni dan je začela svojo dolgo in nam tako priljubljeno pot po Jugoslaviji na Ravnah na Koroškem. Na poti skozi Savinjsko dolino smo jo pozdravili v številnih krajih, pridružile so se ji tudi lokalne štafete z našimi pozdravi in najboljšimi željami.

Štafeta bo prešla vse republike in pokrajine, številna mesta in vasi, nosilo jo bo na tisoče, tisoče rok mladink, mladincev, vojakov, delavcev, kmetov in upokojencev. Vsi, prav vsi bi se radi dotaknili simbola mladosti, zvestobe, napredka in sreče, ki ga bo 25. maja prejel tovariš Tito.

Naša iskrena želja: Dragi Tito, bodi še dolgo zdrav in krepko vodi našo lepo domovino še lepšemu življenju naproti!

Vy

Poslovna skupnost za hmeljarstvo Slovenije je imela v začetku aprila redno letno skupščino. Delegati so sprejeli program dela za leto, izvolili nove člane IO in komisije in podelili šestindvajsetim tekmovalcem za visoke pridelke hmelja nagrade in priznanja

Boljše planiranje v naslednjem srednjeročnem obdobju

Dosedanji postopki gospodarskega planiranja so v glavnem temeljili le na letnih planih. S sprejemom zakona o družbenem planiranju pa se je podal osnovni poudarek dvem temeljnima zadevam:

— da planiramo gospodarski razvoj za srednjeročno obdobje in da je letni plan le izvajanje zastavljenih nalog;

— da vsi nosilci planiranja izdelujejo svoje plane sočasno in vzklajeno glede gospodarskih, socialnih, kulturnih in prostorskih potreb.

Ker je planiranje v srednjeročnem obdobju 1976—1980 potekalo mimo uvedbe določil omenjenega zakona o družbenem planiranju, se je že sedaj pričela širša družbena akcija za vsebinsko pripravo planskih dokumentov v naslednjem srednjeročnem obdobju.

V Hmezadu smo za sedanje srednjeročno obdobje sprejeli pomembne planske dokumente. Vse temeljne organizacije združenega dela so sprejele razvojne programe, skupno pa vsklajen samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja Hmezada za obdobje 1976—1980. Kar v večini organizacij, predvsem pa skupno za Hmezad se ugotavlja, da zastavljene naloge ne bodo izpeljane. Petletno obdobje bo torej prekratko vsaj za dve leti, če bi hoteli na vseh področjih doseči zastavljene cilje.

Verjetno se bi kazalo tudi vprašati kaj so vzroki, da bo plan slabo izveden. Teh je več. Predvsem pomanjkanje denarja na naložbe, so pa tudi vzroki na katere smo lahko vplivali, pa nismo. Zakaj?

Za naslednje srednjeročno obdobje želimo, da si zastavimo takšne planske osnove, ki bodo vodile k hitrejšemu razvoju, predvsem pa takšne, da jih bomo realizirali.

V naslednjih dveh letih moramo opraviti vrsto nalog ter konec leta 1980 sprejeti srednjeročne plane. Pa ne le strokovne službe; srednjeročno planiranje je osnovna naloga vseh delavcev v temeljni organizaciji — delovni in sestavljeni. In to istočasno. V letošnjem letu pa so pomembnejše naslednje faze:

1. Izdejava analize razvojnih možnosti

Ta strokovna naloga, seveda dovolj kritična, mora prikazati kako smo izvedli dosedanji plan — ali neizvedli ter ugotoviti vzroke odstopanj od plana. Nadalje mora analiza nakazati vse razvojne možnosti v naslednjem petletnem obdobju. Strokovno gradivo mora biti izdelano variantno s podrobnim ovrednotenjem posamezne možne odločitve. Pravilno bi bilo, da analiza temelji na stvarnih možnostih. Predvsem v pogledu razpoložljivih sredstev, razpolo-

ljivih in predvidenih možnostih zaposlitve, tržnih možnosti in drugih. To strokovno gradivo naj bo pripravljeno tako, da bodo vsi delavci na zborih zavzeli določena stališča glede nadaljnjega razvoja.

2. a) Smernice za pripravo srednjeročnega plana je temeljni dokument, v katerem se delavci na referendumu odločajo o konkretnih razvojnih oblikah in planskih odločitvah. Smernice so že ovrednotena oblika odločanja o bodočem razvoju, vsi predvideni ukrepi že postajajo samoupravna obveza. V smernicah so poleg gospodarskih pogojev razvoja zajete še obveznosti glede prostorskih in socialnih pogojev dela in življenja delavcev.

b) Elementi za samoupravno sporazumevanje o temeljih planov pa so osnova za vzklajen razvoj z drugimi organizacijami združenega dela, s katerimi so povezani in soodvisni pri ustvarjanju dohodka.

Naštete glavne naloge morajo biti končane do meseca novembra letos. Ne le formalno. Vsi dokumenti in zakoni s področja planiranja vključujejo v to akcijo vse delavce. Kako bomo vsi sodelovali, je odvisno od pogojev dela. Sodelovanje v vseh nas tudi pri planiranju pomeni osnovno spremembo dosedanjega samoupravnega dogovarjanja in odločanja.

Č. J.

Lansko poslovanje in planske obveze za leto 1979

Gospodarski plan za leto 1978 je na osnovi sprejetih smernic predvideval 11 % povečanje fizičnega obsega proizvodnje in storitev. Izdelane smernice so upoštevale realne možnosti povečanja obsega proizvodnje v normalnih pogojih. Prav tako so bila v smernicah Hmezada in TOZD upoštevana sprejeta izhodišča resolucije o družbeno-ekonomskem razvoju republike in cilji samoupravnega sporazuma o osnovnih srednjeročnega plana razvoja TOZD v okviru Hmezada.

Ko analiziramo realizacijo s planom zastavljenih ciljev, ugotavljamo, da planska predvidevanja niso v celoti uresničena. Po fizičnem obsegu smo dosegli okrog 96 % plana; lanskoletno proizvodnjo (za leto 1977) pa smo v povprečju presegli z indeksom 108 %.

Čeprav so v primerjavi s prejšnjimi leti bili vremenski pogoji za kmetijsko proizvodnjo sorazmerno ugodni, so v tem letu vplivali na znižanje planirane proizvodnje, predvsem naslednji dejavniki:

Spomladanska močna pozeba je ponovno prizadela predvsem plantaže jabolk in vinogrdov na področju Šmarja in Ilirske Bistrice.

V proizvodnji govedi se je zaradi neurejenih cen nadaljevala stagnacija.

Na gornje prizadete TOZD niso mogle vplivati. Če to upoštevamo in dejstvo, da so planska predvidevanja v nekaterih dejavnostih bila nekoliko previsoko postavljena, smo z doseganjem fizičnega plana v glavnem lahko zadovoljili. Pri tem pa ugotavljamo, da so v posameznih TOZD, predvsem pa v posameznih dejavnostih znotraj TOZD večja, lahko rečemo tudi odstopanja, ki jih ne moremo pripisati samo objektivnim dejavnikom.

Pogoji za kmetijsko proizvodnjo so bili v preteklem letu bolj ugodni kot v prejšnjih letih.

*

Proizvodnja hmelja je dosežena v višini 2.236 ton in je v primerjavi s preteklim letom večja za 14 %. Kljub temu, da plan proizvodnje hmelja ni bil dosežen (82 ton manj), pa je skupna proizvodnja v primerjavi s preteklim letom porasla za 14 %, kar je ugodno povečanje.

V poljedelstvu so doseženi hektarski pridelki žit in koruze za 15 % višje realizirani, kot so bili doseženi v preteklem letu, pridelki sena pa so doseženi v lanskoletni višini.

*

Plan proizvodnje in odkupa mleka je bil dosežen z 98 %, lanskoletna proizvodnja pa je presežena za 6 %. Skupno je bilo proizvedeno 24.173 tisoč litrov mleka. To kaže, da se je hitro večanje proizvodnje mleka, ki je bilo značilno v preteklih letih, predvsem v kooperacijski proizvodnji nekoliko umirilo.

Proizvodnja mleka po kravi se je v TOZD Kmetijstvo Zalec dvignila za 5 % in je dosežena 5.234 l po kravi, kar jo uvršča na drugo mesto farmske proizvodnje mleka v republiki.

*

Proizvodnja in odkup živine še naprej stagnira. Doseženo je bilo 79 % planirane proizvodnje ali skupno 4.316 ton, kar je enako kot v letu poprej. V primerjavi z letom 1976 pa smo v letu 1978 proizvedli in odkupili le 85 % živine. Približno enaka oz. še nekoliko slabša je situacija pri sami proizvodnji pitancev.

*

Proizvodnja prašičev se je v preteklem letu povečala za 47 %, kar je predvsem zasluga TOZD Kmetijstvo Šmarje, ki je edini pomembnejši proizvajalec prašičev.

Največji uspeh je dosežen v proizvodnji piščancev. Skupno je bilo proizvedeno 5.398 ton ali za 29 % več kot leto poprej, planirane količine pa so presežene za 5 %. Največje povečanje je dosegel TOZD Kmetijstvo Radlje 132 % več kot lani; sledi Kmetijstvo Šmarje 30 % več in Kooperacija 15 % več proizvedenih piščancev kot v preteklem letu.

*

Proizvodnja rib je dosežena v lanskoletni višini.

*

V sadjarski proizvodnji se še naprej večja proizvodnja sadik (25 % več kot lani) na TOZD Sadjarstvo Mirošan. Proizvodnja jabolk je zaradi spomladanske pozebe praktično izpadla tako v TOZD Kmetijstvo Šmarje kot v Ilirski Bistrici. Na drugi strani pa je Sadjarstvo Mirošan doseglo rekordno proizvodnjo sadja. Plan proizvodnje je presežen za 6 %, lanskoletna realizacija pa celo za 18 %. Hektarski pridelek sadja pa znaša 243 q/ha.

*

Problematika v proizvodnji in predelavi mesa, ki je zaradi neuskklajenih cen aktualna že vrsto let, se je nadaljevala tudi v letu 1978. To se je posebno odražalo v ponudbi živine. Po drugi strani pa nestimulativno prodajne cene predvsem za sveže meso zavirajo normalne poslovne odločitve. Zaradi takšnega stanja v odkupu živine niso bila izpolnjena planska predvidevanja (89 % plana), medtem, ko je lanskoletna realizacija presežena za 23 %. Iz istih vzrokov je skupni plan proizvodnje dosežen s 94 %, lanskoletna realizacija pa je presežena za 15 %. Skupno je bilo predelano 12.700 ton mesa.

*

Predelava mleka je bila ena najbolj problematičnih dejavnosti v preteklem letu. Cene mleka se niso spremenile že od januarja 1977,

medtem ko so stroški proizvodnje (razen osnovne surovine — mleka) v tem času porasli za 44%. Mlekarna je v letu 1978 odkupila 29.148 tisoč litrov mleka ali za 11% več kot v lanskem letu. Prodaja konzumnega mleka je v upadanju. Sterilno mleko, ki ga mi ne proizvajamo, vedno bolj izpodriva konzumno. Proizvodnja in prodaja vseh vrst mlečnih izdelkov je v porastu, in sicer se je povečala prodaja jogurta za 18%, masla za 7%, smetane za 24% in sirov za 6%. Tudi plan mlečnih izdelkov je realiziran. Zaradi nezadostnih predelovalnih kapacitet mlekarne, je bilo potrebno del mleka prodati v nepredelani obliki.

V mlekarni v Ilirski Bistrici se je prodaja konzumnega mleka v primerjavi s preteklim letom povečala za 2%, jogurta za 15% in smetane za 25%.

Za obe mlekarni je značilna stagnacija prodaje konzumnega mleka.

*

Proizvodnja močnih krmil se je povečala za 10%, od tega so Hmezadove TOZD porabile za 6% več, prodaja izven Hmezada pa se je povečala za 28%. Skupno je bilo proizvedeno v Mešalnici 24.200 ton krmil.

*

Odprema hmelja se je povečala za 8%. Skupno je bilo odkupljeno 2.919 ton hmelja ali za 7% več kot preteklo leto. Izvoz hmelja se je povečal za 11%, medtem ko je prodaja na domačem trgu nekoliko upadla.

*

V gostinstvu je plan priprave toplih obrokov presežen za 7%, na kar je vplivalo povečanje v novem hotelu Prebold.

*

V Strojni je fizični obseg proizvodnje, merjen z doseženimi učinkovitimi urami v primerjavi s preteklim letom presežen za 8%. Plana ni realizirala OE Težka mehanizacija zaradi izredno slabih vremenskih pogojev za to delo in iztrošenosti strojev. OE Kovinarska pa je s 93% planiranih učinkovitih ur v celoti realizirala proizvodni plan. OE Kovinarsko je z 21% več opravljenimi urami bistveno povečalo planiran obseg proizvodnje.

*

Notranja trgovina je povečala promet v primerjavi s preteklim letom za 45%, plan pa je presežen za 10%. Pri tem pa kaže na izboljšanje poslovanja tudi povečanje dosežene razlike v ceni.

Zgoraj prikazano proizvodnjo smo opravili s 6,617446 urami oz. z 3.030 povprečno zaposle-

nimi delavci. V primerjavi s predhodnim letom, se je število vkalkuliranih ur povečalo za 4%. Povprečno je bilo v letu 1978 redno zaposlenih 2.649 delavcev, kar je za 3% več v primerjavi z letom poprej. Razliko do polnega števila vkalkuliranih ur smo opravili z delavci po pogodbah. Povečanje udeležbe sezonskih delavcev je odraz večje kmetijske proizvodnje — predvsem hmelja in sadja.

FINANČNI REZULTATI POSLOVANJA V LETU 1978

V letu 1978 smo dosegli skupno 3.269.985.000 din celotnega prihodka, kar pomeni, da smo plan skupno presežli za 4%, realizacijo preteklega leta pa za 27%.

Skupno realizacijo celotnega prihodka lahko, glede na pogoje gospodarjenja v letu 1979, ugodno ocenimo. Ugotavljamo tudi, da je bil plan realno postavljen. V strukturi celotnega prihodka pa se je bistveno zmanjšala prodaja med TOZD, čeprav menimo, da to ni opravičljivo.

Dohodka, kot razlike med celotnim prihodom in porabljenimi sredstvi, smo skupno dosegli 336.285 tisoč din ali za 24% več kot v letu 1977. Tudi planirani dohodek je presežen za 4%.

Iz dohodka smo skupno plačali 19.294 tisoč din prispevkov in davkov ter 81.849 tisoč din pogodbenih obveznosti. Od teh predstavljajo največji del obresti in zavarovalne premije, ki kažejo tudi sorazmerno visok porast.

Za Hmezad kot celoto znaša ostanek čistega prihodka 30.884 tisoč din, kar pomeni le 68% planiranega. Ostanek čistega prihodka je dosežen v planirani višini v TOZD Strojna, Mesnine in Vrtnarstvo, Mlekarna je poslovno leto zaključila z izgubo v znesku 2.358 tisoč din. Neugodno razmerje med ostankom ČD in doseženim dohodkom je pogojeno predvsem s povečanimi obveznostmi iz dohodka.

Povprečno izplačani OD je v letu 1978 znašal 5.410 din na delavca in je v primerjavi s preteklim letom višji za 22%. Kljub tolikšnemu povišanju, naši osebni dohodki zaostajajo za povprečjem gospodarstva republike za 6%.

PLAN ZA LETO 1979

Za izdelavo plana 1979 so bili vzeti ocenjeni rezultati poslovanja v letu 1978. Izdelane planske smernice so poleg tega upoštevale tudi obveze iz srednjeročnega plana razvoja in obveze iz resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije.

Na osnovi tako postavljenih smernic predvideva plan 8% rast fizičnega obsega proizvodnje. Zaposlenost naj bi se povečala za okrog 4% tako, da planiramo povečanje produktivnosti za 4%.

Skupno planiramo za Hmezad kot celoto 4,372 milijonov celotnega prihodka ali za 35%

več kot je bilo doseženo lani. Povečanje dohodka planiramo za 25% več in ostanka čistega prihodka 55.010 tisoč din ali za 57% več.

Kljub temu, da je plan za Hmezad kot celoto ugodno zastavljen, pa plani nekaterih TOZD resolucijska razmerja niso usklajena. Zato je potrebno v teh TOZD čimprej izvršiti rebalans. Poleg tega je potrebno za izvršitev planskih obvez po vseh TOZD, DO in za SOZD kot celoto sprejeti konkretne ukrepe, in sicer:

Ekonomičnost ne sme padati, zato moramo podvzeti vse ukrepe za zmanjšanje stroškov. Posebno pozornost je posvetiti uskladitvi cen posameznih proizvodov in racionalnosti naložb v nove kapacitete.

*

Konkretne ukrepe je treba podvzeti na področju racionalizacije v organizaciji in vodenju dela ter poslovanja. V prvi vrsti je potrebno, ob izdelavi razvida del in nalog podati vsebinske novosti. Poslovodni organi se morajo operativno vključiti v to delo v vsebinskem smislu, da bi se dela in naloge organizacijsko boljše postavile. Računalniški center in ostale strokovne službe morajo iskati racionalnejše rešitve za potrebe direktne proizvodnje.

*

Več pozornosti je potrebno posvetiti zmanjševanju obresti z racionalnejšim angažiranjem sredstev, ki nikakor ne smejo naraščati hitreje kot celotni prihodek.

*

Pomembno postavko predstavljajo zavarovalne premije, zato moramo poiskati vse možnosti za zmanjšanje teh stroškov.

*

Razčistiti vprašanje bančnih stroškov in stroškov plačilnega prometa, ki že prihajajo v nelogične meje — analizirati je sedanje stanje in poiskati rešitve za zmanjšanje teh stroškov na normalen obseg, kar je naloga vseh, ki delajo na finančnem področju.

*

Osebni dohodki se naj ne povišujejo s precenjevanjem, ampak tako, kot do zdaj in na osnovi usklajevanja med dejavnostmi in v sorazmerju z rastjo dohodka.

*

Na področju samoupravnega dogovarjanja nelogične meje — analizirati je sedanje stanje no dati več vsebinske osnove, ker so samoupravni sporazumi neke vrste pogodba in bi jih morali tudi tako obravnavati in spoštovati. Navzven moramo usklajevati nastopati.

*

Pred družbo je potrebno ponovno izpostaviti vprašanje rentabilnosti nekaterih dejavnosti kmetijske in živilsko-predelovalne proizvodnje na osnovi analitično dokazanih nesorazmerij cen ter s tem povezanega počasnejšega razvoja teh dejavnosti.

*

SOZD kot celota mora navzven nastopati enotno in usklajeno. Dosledneje upoštevati določila samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD.

*

TOZD in dejavnosti v okviru TOZD, ki so poslovno leto 1978 zaključile z izgubo, izdelajo interne sanacijske programe s poudarkom možnosti razvoja kot glavnem izhodišču.

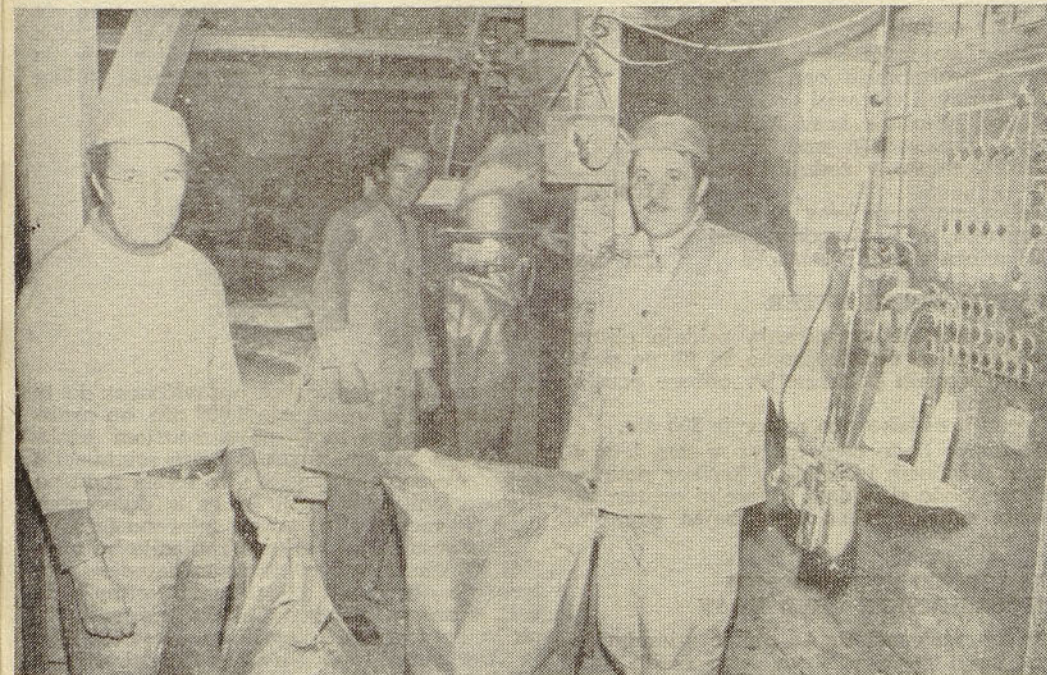
*

V program ukrepov je potrebno vključiti tudi naloge s področja sprejemanja samoupravnih splošnih aktov zaradi utrditve naše nove samoupravne organiziranosti.

Poleg gornjih skupnih ukrepov vsaka TOZD in DO sprejme tudi svoje specifične ukrepe, predvsem s področja izboljšanja tehnologije proizvodnje, organizacije dela ter s tem boljše izkoriščanje delovnega časa itd.

Z izvedbo tako zastavljenih ukrepov lahko pričakujemo tudi, da bo plan za leto 1979 v celoti realiziran.

Polde Škafar, dipl. inž.

Ibrahim, Alojz in Jovo polnijo, tehtajo in šivajo vreče z močnimi krmili v tovarni močnih krmil v Žalcu.

Zatiranje plevelov v koruzi

Uporaba herbicidov za zatiranje plevelov v koruzi se je, ko sta na trg prišla pripravka na osnovi triazinov (simazin in gesaprim) hitro razširila in povsem spremenila način pa tudi gospodarnost pridelovanja koruze. Takrat so bili razširjeni predvsem enoletni širokolistni pleveli, ki smo jih lahko zadovoljivo zatirali s simazinom in gesaprimom. Od obeh se je v naših vremenskih in talnih razmerah izkazal primernejši gesaprim, ki deluje skozi korenine in skozi list ter ga zato lahko uporabljamo v daljšem časovnem obdobju. Tudi topljivejši je, zato se v tleh hitreje razgradi in nevarnost, da v tleh ostanejo količine, ki bi utegnile škoditi naslednjemu posevku, je manjša.

Dolgoletna uporaba teh herbicidov (gesaprimu se je pozneje pridružil enakovreden herbicid radazin) pa je povzročila nekatere spremembe v zapleveljenosti njivskih površin, ki se najizraziteje kažejo v vse večji razširjenosti enoletnih trav proti katerim ti herbicidi v dozah, ki so pri nas običajne, niso dovolj učinkoviti.

Na naših njivah se srečujemo s tremi tipi zapleveljenosti, ko prevladujejo naslednje skupine plevelov:

- enoletni semenski širokolistni pleveli,
- enoletne semenske trave,
- koreninski pleveli.

V vseh treh primerih uporabljamo herbicide na osnovi triazinov (atrapin in radazin), ki jih glede na zapleveljenost in tip tal uporabljamo v različnih dozah, kadar pa imamo opravka z enoletnimi semenskimi travami in koreninskimi pleveli, pa jim dodamo še druge herbicide.

ZA ZATIRANJE ENOLETNIH ŠIROKOLISTNIH SEMENSKIH PLEVELOV uporabljamo predvsem nižje doze atrapina ali radazina. Razen na zelo težkih in zelo humusnih zemljah, na katerih moramo količine herbicida na hektar povečati (do 5 kg/ha) zadoštuje 3 kg atrapina ali radazina na hektar. Za dobro delovanje teh herbicidov so po škropljenju potrebne padavine (20 l/m²). Delovanje, predvsem zanesljivost delovanja zato povečamo, če škropimo čimprej po setvi. Tako je verjetnost, da bo poškropljeno njivo namočilo večja, pa tudi delovanje je boljše, ker so pleveli na te herbicide najbolj občutljivi, ko kalijo. Škropimo lahko, če pravočasno škropljenje ni bilo mogoče, tudi pozneje, saj je koruza v vseh stadijih razvoja odporna, vendar pa se v tem primeru zaradi večje možnosti suše zmanjša zanesljivost, zaradi večjih plevelov pa moramo dozo herbicidov povečati.

ZA ZATIRANJE KORENINSKIH PLEVELOV, moramo uporabljati višje doze atrapina ali radazina, do 5 kg/ha, s čemer pa se povečuje predvsem v sušnih letih, nevarnost škodljivih ostankov herbicidov v tleh, ki utegnejo škoditi naslednjemu posevku. To nevarnost deloma zmanjšamo, če škropimo takoj po setvi. Z normalnimi dozami atrapina in radazina tudi ne zatremo ščavja, slaka, njivske preslice, ki so pri nas v posevkih koruze precej razširjeni pleveli. V teh primerih uporabimo kombinacijo atrapina ali radazina z enim od hormonskih pripravkov na osnovi 2,4-D ali MCPA. V naših kmetijskih preskrbah bomo od teh pripravkov največkrat dobili deherban A, ki je pripravek na osnovi 2,4-D ali pa deherban forte, ki je kombinacija 2,4-D in MCPA. Najbolje je, če škropimo dvakrat. Takoj po setvi poškropimo z atrapinom ali radazinom, ko je koruza visoka 15—20 cm, po potrebi pa še s hormonskimi herbicidi. Delovanje obeh vrst herbicidov je pri takšnem načinu boljše. Za atrapin in radazin smo že omenili, da sta najučinkovitejša ob

vzniku, s hormonskimi herbicidi pa tudi do še 2—2,5 kilograma atrapina ali radazina. Namesto lassa lahko v istem odmerku uporabimo dual. Gotovi mešanici obeh skupin herbicidov sta lasso/atrapin tekoči in prim-extra, ki ju oba uporabljamo v odmerku 5—7 l/ha. Škropimo takoj po setvi, da verjetneje ujamemo dež, ki je za delovanje teh herbicidov potrebnejši še bolj, kot za delovanje atrapina in radazina. Lasso in dual delujeta predvsem na kaleče enoletne trave. Skrajni čas za škropljenje je, ko imajo trave dva lista. Ta stadij pa je kratek, zato se mnogokrat dogaja da ga zamudimo in temu primeren je nato tudi uspeh. Torej, njive, ki so zapleveljene z enoletnimi travami, poškropite takoj po setvi.

ZA ZATIRANJE ENOLETNIH SEMENSKIH TRAV atrapin in radazin nista dovolj učinkovita. Za zatiranje kostrebe, muhviča in srakonje moramo torej atrapinu ali radazinu dodati še poseben herbicid. Že več let je v ta namen na tržišču LASSO, letos pa še DUAL. Lasso uporabljamo v odmerku 4 l/ha; dodamo

Mag. Milan Zolnir

Program stimulacij za vzrejo plemenskih živali in pitanja mladih govedi

Zivinorejska poslovna skupnost (ZPS) Slovenije v svojem programu za leto 1979 ima več oblik stimulacij za vzrejo plemenskih živali za izboljšanje proizvodnje, zamenjavo in reprodukcijo. Od teh pridejo za naše področje v poštev naslednje:

- premiranje plemenskih telic,
- reja bikovskih mater,
- reja visoko proizvodnih čistopasemskih čred krav,
- reja klavnih prvesnic za vzgojo telet,
- stimulacije privezovanja telet za pitanje.

PREMIRANJE PLEMENSKIH TELIC

To vzpodbuja rejce k hitrejši obnovi osnovne goveje črede, kar prinaša v to tudi boljši genetski potencial za višjo proizvodnjo. V poštev za premiranje pridejo telice rjave in lisaste pasme A, B in Z kontrole. Črno-bele pa le tam, kjer je to glede na usmeritev v mlečno proizvodnjo s programom predvideno.

Višina premij:

Telice, potomke krav A kontrole, s proizvodnjo nad 4.600 l mleka v zadnji laktaciji	1.750 din
Telice, potomke krav A kontrole, s proizvodnjo nad 3.500 l do 4.599 l mleka v zadnji laktaciji	1.200 din
Telice, potomke krav A, B in Z kontrole, s proizvodnjo pod 3.500 l mleka v zadnji laktaciji	750 din

REJA BIKOVSKIH MATER

V to skupino premiranja pridejo elitne krave, rjave ali lisaste pasme, ki jih na podlagi proizvodnih pokazateljev odbere posebna komisija.

Premija za bikovsko mater je 800 din.

Te krave bodo osemenske v tem letu s semeni določenih bikov in v kolikor povržejo bikce, bodo ti oddani v vzrejni center, za vsakega takega bikca dobi rejec premijo 1.000 din.

REJA VISOKO PROIZVODNIH ČISTOPASEMSKIH ČRED KRAV

Za upravičenost do te oblike stimulacije mora imeti rejec v hlevu čisto čredo najmanj 12 krav rjave ali lisaste pasme. Povprečna proizvodnja teh krav v zadnjem letu mora biti 4.400 litrov mleka.

Premija na kravo je 700 din.

REJA KLAJNIH PRVESNIC ZA VZGOJO TELET

Ta stimulacija ima namen preusmeriti v reprodukcijo vse, oziroma čim več normalno rastnih telic, ne glede na sposobnost za proizvodnjo mleka ter tako povečati proizvodnjo telet za pitanje. Po odreji teleta in vključitvi istega v pitanje, bi telice, oziroma prvesnice prodali kot klavne živali. V kolikor bi pa kot krave pokazale dobro proizvodnjo, bi ostale v plemenski reji. V poštev za premiranje pridejo telice semenjene s semenom mesnatih pasem in da so v organizirani reji s pet in več živalmi.

Premija za telico — klavno prvesnico je 800 din.

STIMULIRANJE PRIVEZOVANJA TELET ZA PITANJE

Ta oblika stimulacije bi naj vzpodbujala rejce, da bi vsa za rejo sposobna teleta privezali doma ali jih ponudili organizaciji z namenom, da jih spita na višjo težo tako, da bi ob izdobavi — zakolu pridobili od telic najmanj 220 kg mesa (392 kg žive teže in 56 % izplen), od bikov pa 260 kg mesa (464 kg žive teže in 56 % izplen).

Osnovni dokument za opravičenost do te stimulacije, ki bi znašala 1.000 din, bo proizvodna pogodba med organizatorjem proizvodnje in rejcem. S prevzemom stimulacije rejec prevzame obvezo, da bo teleta redil po dogovorjeni tehnologiji in ga v določenem času (18 mesecev) spital na določeno težo.

Sredstvo za to obliko stimulacije bo v višini 500 din po zahtevkih organizatorjev proizvodnje obračunal ZPS. Kupec spitanih živali, v našem primeru Celjska mesna industrija, pa zagotovi iz svojih sredstev 500 din.

Prav zaradi različnih virov financiranja te oblike stimulacije ta še ni stekla in tudi še ni znano kdaj bo. Naša želja in upanje je, da bo to kmalu, kajti kdor hitro da dvakrat da.

Priredil Jože Šabjan

NAGRADE IN PRIZNANJA

Prvič v zgodovini hmeljarjenja v Sloveniji smo se v preteklem letu odločili, da bomo po vzorcu tekmovanja za visoke pridelke koruze, pšenice, mleka, mesa in drugega, organizirali to tekmovanje tudi za hmeljarje. Zadržni zvezi Slovenije in Jugoslavije navedena tekmovanja organizirata že več let, za hmeljarje pa doslej nismo imeli posluha.

V maju in juniju 1978 smo skupaj s tehnologiji iz kooperacije izdelali propozicije tekmovanja, dozorela je vzporedno tudi misel, da bi tudi ZE in DO v lastni proizvodnji vzpodbudili v podobno obliko tekmovanja s skupnimi površinami ZE in obratov DO lastne proizvodnje. Propozicije za kooperante so ostale take, kot so bile v razpisu, propozicije ZE in DO smo morali kasneje spremeniti, ker podatkov o pridelku posameznih sort ni bilo mogoče dobiti. Tako so rezultati teh, vsota površin in teže ne glede na sorto. Zaradi odnosa sort so posamične enote prikrajšane, druge na boljšem, tudi škode po viharju in toči pri izračunu niso bile upoštevane v primerih, ko te niso presegle 10%. Žal je izpadla iz tekmovanja le ena enota s katastrofalno škodo (Ormož).

V imenu komisije za ugotavljanje visokih pridelkov hmelja in za podelitev nagrad in priznanj je opisal potek dela in našel tekmovalce in njihova dosežena mesta dipl. inž. Milan Dolinar z Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo. Ob razglasitvi lanskega absolutnega prvaka mu je glas zatrepetal. Tudi mnogi med nami smo bili veselo ginjeni. V dolgih letih nam je hmelj le prirasel k srcu

Nagrade in priznanja kooperantom smo podelili v skladu s propozicijami. Za ZE in DO LP pa je bilo dodatno sklenjeno, da jih podelimo v obliki kolektivnih nagrad z imenom posameznika, ki je enoto vodil.

Odziv na tekmovanje v prvi fazi objave v Hmeljarju je bil porazen. Le en posameznik in ena DO sta se prijavila v razpisnem roku, vse ostale smo morali vzpodbuditi osebno ali telefonično. Tako se je v končni fazi prijavilo 45 posameznikov in 22 ZE oziroma DO.

Največ prijav po sortah — 39 — je bilo za sorto savinjski golding, kjer je bilo zajetih 49 ha ali 85.194 kg hmelja, kar znese na ha 1.737 kg. S sorto aurora je tekmovalo 16 posameznikov z 23.810 kg hmelja, po ha pa povprečno 2.181 kg. S sorto atlas je tekmovalo 16 posameznikov z 12,28 ha in 20.468 kg hmelja ali povprečno 1.666 kg na ha. S sorto apolon so tekmovali le štirje proizvajalci z 2,57 ha površin, 4.554 kg hmelja ali na ha 1.776 kg.

ZE in DO LP so bile vključene s 1.076 ha hmeljišč vseh sort, na katerih so pridelali skupno 1.778 ton hmelja, kar znese povpreč-

no 1.652 kg na ha suhega hmelja. (Republiško povprečje je 1.494 kg.)

Vsi podatki posameznikov kot ZE in DO so preverjeni, tako da ni dvoma o točnosti. Vprašljiva je edino razmejitev med sortami, ko se do kilograma točno ni dala ugotoviti vlaga oddanega hmelja. Povedali smo že, da škode po toči in viharju niso vnešene v pridelok.

Za prvo leto tovrstnega tekmovanja si vsi lahko štejemo v dobro, da smo uspeli do sem in želimo, da bi v letu 1979 bilo tekmovalcev več, zlasti ZE in DO. Če bi evidenca po sortah bila popolnejša, kar je zelo težko, bi bilo tekmovanje še bolj pestro.

Začetek je v vsakem primeru težak, tako težav v tem tekmovanju ni bilo malo. Že zakasnitev obračuna po prevzemu, neljube pomote, iskanje, zbiranje in izračun podatkov so prispevali svoje. Zato tudi zamujamo s podelitvijo priznanj in nagrad. Tudi s sredstvi za nagrade ni šlo povsem gladko. Za leto, ki ga začnemo s temi dnevi, bomo morali bolj konkretno določiti pogoje in sredstva že kmalu po sedanji razglasitvi, ker menimo, da ta način nagrajevanja vzpodbuja k še večjim uspehom.

Nagrade res niso velike, v skupnem znesku sicer 34.500 din. Za prvo nagrado smo odmerili 2.000 din in vedno manj, tako da četrtrouvrščeni prejme le še priznanje.

Podelitev nagrad in priznanj za tako dosežene uspehe v proizvodnji hmelja posameznikov, kakor tudi enot je izjemna priložnost, ko lahko ugotovljamo, da je proizvodnja hmelja še vedno panoga kmetijstva, ki lahko ob izredni skrbi in upoštevanju vseh agrotehničnih ukrepov daje največji dohodek od vseh pri nas gojenih poljščin. Kot boste pozneje slišali, kako lepe rezultate dosega posamezniki, se nam bo vsem zdelo nemogoče. Res pa je, da ob vseh pogojih, pri tem mislim na talne, vremenske, agrotehnične — odločilno vpliva skrb posameznika in način vzgoje, pravočasnoti ukrepov, števila vodil, števila trt, gnojenja s hlevskim gnojem in še marsikaj. Ne oziraj se na sorto lahko ugotovljamo tudi, da so ostali prej navedeni momenti odločilne važnosti. Tako ne smemo pozabiti, da tudi sorta savinjski golding lahko daje 2.305 kg na ha ob vseh znanih nevsječnostih drobljenja ob obiranju s stroji. Da A-sorte dajejo v povprečju večje pridelke zaradi večje specifične teže in manjšega drobljenja, je očitno.

Preden podelimo priznanja od 4. do 5. mesta za posamezno sorto, priznanja in nagrade od 1. do 3. mesta naj povem, da so razlike ponekod tako majhne, da moram na tem mestu omeniti tudi tiste, ki priznanj in nagrad danes ne bodo deležni. Primer: gre za razliko 2 kg na ha, pa je ob priznanje. Žal tako določajo propozicije. Zato naj ne bo odveč, če prej slišite imena tistih od 6. do 10. mesta, ki danes tu niso prisotni.

ZA SAVINJSKI GOLDING SO TO:

6. Adi Golavšek iz Migojnec
7. Franc Rupnik iz Vrbja
8. Martin Krajnc iz Kaple
9. Albin Šketa iz Orle vasi
10. Franc Sedmínek iz Podloga

ZA SORTO AURORA SO:

6. Štefan Četina iz Podloga
7. Jože Četina iz Sp. Grušovelj
8. Vinko Zagoričnik iz Podvina
9. Alojz Satler iz Založ
10. Alojz Lukman z Gomilskega

ZA SORTO ATLAS SO TO:

6. Anton Uršič iz Dolenje vasi
7. Franc Glušič iz Sp. Grušovelj

8. Ivan Povše iz Podloga
  9. Alojz Lukman z Gomilskega
  10. Jože Bizjak iz Letuša
- Tekmovalci s sorto apolon so bili le štirje, zato naštevanja ni.

VRSTNI RED ZE IN DO OD 6. DO 10. MESTA PA JE:

6. Hmezad, Kmetijstvo III, Arja vas
7. Hmezad, kmetijstvo II Sempeter, Breg
8. Mercator Sevnica, Kompolje
9. Hmezad, Kmetijstvo II Sempeter, Roje
10. Hmezad, Kooperacija Sempeter itd. do 22. mesta.

Najprej bomo podelili priznanja in nagrade od 1. do 5. mesta. Prosim predsednika Poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije inž. Vinka Kolenca in direktorja Hmezad eksport-import Miša Bobovnika, da opravita to prijetno dolžnost.

Preden pa začnem z vabljenjem posameznikov, naj povem, da se bodo nekateri pojavili dvakrat, eden celo trikrat, takim posebej čestitamo, kajti biti pri vrhu z več sortami, je še posebej dokaz dobrega hmeljarja. Savinjski golding je ustvaril renome slovenskemu hmeljarju, zato naj bo prvi.

ZA 5. MESTA PREJMEJO PRIZNANJA HMELJARJI:

Za savinjski golding:	
Viktor Jelen z Gomilskega	2.008 kg/ha
Za auroro:	
Ivan Zagoričnik iz Podloga	2.644 kg/ha
Za atlas:	
Viki Prislan iz Pariželj	1.938 kg/ha
Za apolon:	
Ni 5. tekmovalca.	

ČETRTO MESTA SO DOSEGLI:

Za savinjski golding:	
Terezija Kuder iz Vrbja	2.010 kg/ha
Za auroro:	
Viktor Ježovnik iz Podvina	2.689 kg/ha
Za atlas:	
Rado Žgank iz Šešč	1.944 kg/ha
Za apolon:	
Karl Farčnik iz Prekope	1.711 kg/ha

TRETO MESTA IN S TEM ŽE NAGRADE IN PRIZNANJA SO DOSEGLI:

Za savinjski golding:	
Ivan Mahor iz Zakla	2.111 kg/ha
Za auroro:	
Jakob Trobiš iz Gotovelj	3.113 kg/ha
Za atlas:	
Jože Četina iz Sp. Grušovelj	1.986 kg/ha
Za apolon:	
Ferdo Orožim z Gomilskega	1.761 kg/ha

DRUGA MESTA SO DOSEGLI:

Za savinjski golding:	
Jakob Trobiš iz Gotovelj	2.144 kg/ha
Za auroro:	
Viki Gajšek iz Drešinje vasi	3.215 kg/ha
Za atlas:	
Viki Gajšek iz Drešinje vasi	2.184 kg/ha
Za apolon:	
Viktor Napatnik iz Podloga	1.809 kg/ha
PRVA MESTA:	
Za savinjski golding:	
Ivan Ribič iz Zg. Roj	2.305 kg/ha
Za auroro:	
Viktor Jelen z Gomilskega	3.560 kg/ha
Za atlas:	
Vinko Ocvirk iz Prekope	2.201 kg/ha
Za apolon:	
Vinko Cokan iz Sp. Roj	1.921 kg/ha

V TEKMOVANJU ZE IN DO PA PREJMEJO PRIZNANJE:

5. Hmezad Kmetijstvo IV Celje, Šmarjeta, odgovorni hmeljar Branko Plohl	1.663 kg/ha
4. Hmezad Kmetijstvo III Petrovče, Drešinja vas, odgovorni hmeljar Tone Kuder	1.664 kg/ha

NAGRADE PA:

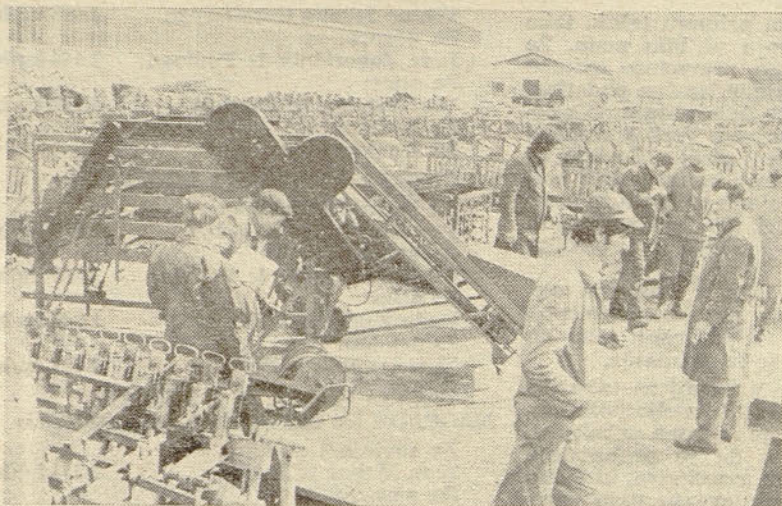
3. Hmezad Koop. Trnava, Franc Uranjek	1.704 kg/ha
2. Hmezad Koop. Petrovče, odgovorni hmeljar Vinko Zalokar	1.736 kg/ha
1. KK Ptuj DE Turnišče, odgovorni hmeljar Anica Ostroško	1.924 kg/ha

Absolutni prvak, ki mu pripada posebna nagrada in priznanje, pa je hmeljar Viktor Jelen z Gomilskega, ki je dosegel s sorto Aurora ob pridelku 3.560 kg/ha prvo mesto.

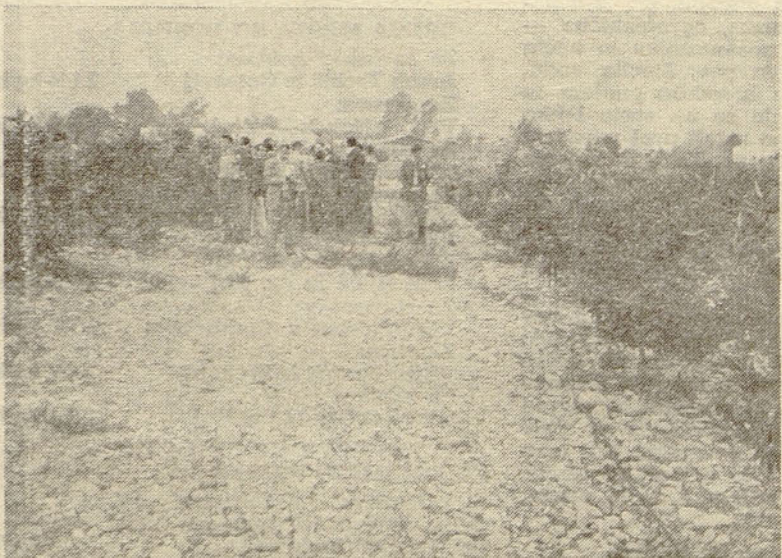
Milan Dolinar, dipl. inž.

Na 9. letni skupščini Poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije so kmetovalcem za visoke pridelke hmelja podelili nagrade in priznanja. Na posnetku: predsednik IO združenja inž. Vinko Kolenc in direktor Hmezada eksport-import tov. Mišo Bobovnik podeljmeta priznanje in nagrado lansnemu absolutnemu prvaku v pridelovanju hmelja kooperantu Viktorju Jelenu z Gomilškega

Delavci Strojne Žalec, TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije nakladajo prebiralnik krompirja PK 25, ki je na sejmu v Kranju prejel zlato plaketo za kvaliteto

Tudi take površine namakajo na Korziki in še kje s kapljičnim sistemom

Nabirajte vrtno polže!

**LEP ZASLUŽEK ZA OTROKE
IN MLADINO!**

Odkupna cena 18 din za kg.

*Odkupujejo vse kmetijske preskrbe in skladišča.
Ostale informacije na odkupnih mestih.*

**Hmezad TOZD Kooperacija
Žalec**

 hmeljar

TOZD TRANSPORT VRBJE
razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:
1 tovornjak TAM 4500 vozen neregistriran — izklicna cena 30.000 din.
1 prikolica Tehnostroj AP 5 vozna — izklicna cena 5.000 din.
1 prikolica Tehnostroj AP 5 nevozna — izklicna cena 3.000 din.
1 prikolica ITAS P-10 nevozna — izklicna cena 8.000 din.
1 tovornjak TAM 5500 nevozen — izklicna cena 30.000 din.
1 tovornjak JELCZ 316 — 10 ton — nevozen, letnik 1976 — izklicna cena 80.000 din.
Različni sklopi za vozila TAM in FAP — rabljeni ali obnovljeni.
Licitacija bo 18. maja 1979 v Vrblju pri poslovnih prostorih.
Kupci, ki želijo licitirati, bodo morali pred začetkom licitacije položiti 10 % kavcije od vrednosti vozila, ki ga želijo kupiti. Za vozila kupljena na licitaciji morajo kupci plačati predpisani prometni davek.

Kmetijska preskrba na Polzeli je bila na začetku pred leti ena prvih. Zal so jo po urejenosti in založenosti že skoraj vse prehitete tudi v mnogo manjših krajih

PRVOMAJSKA KRIŽANKA

Za nagrade so nekatere DO, TOZD in PE ponudile uredništvu svoje pridelke, izdelke ali prodajne predmete same. Za iniciativo in razumevanje se jim zahvaljujemo. Izžrebanci pravilno rešenih in do 20. maja v uredništvo prispelih križank bodo prejeli:

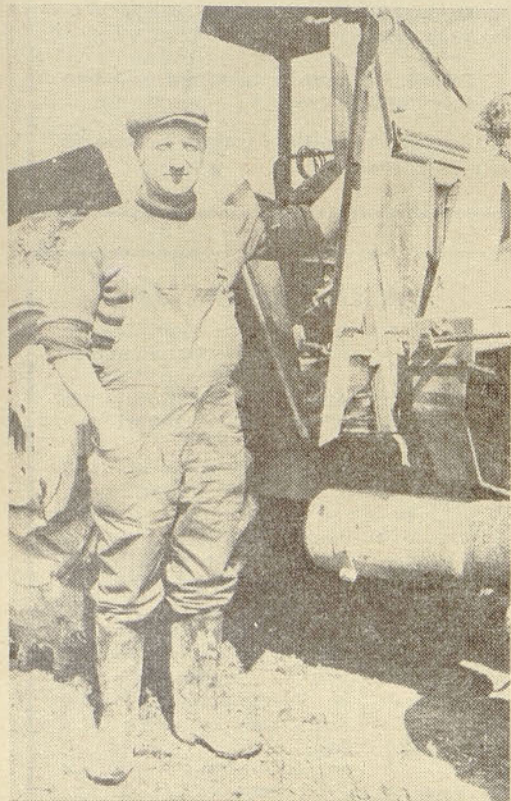
1. — Stroj za rezanje mesa Gorenje — Kooperacija Žalec
2. — Bide — školjka — Notranja trgovina Žalec
3. — 50 kg krmil po izbiri — Tovarna krmil Žalec
4. — Trajne klobase — Celjska mesna industrija
5. — Hleb sira — Celjske mlekarne
6. — 5 lastovk za kultivator — Strojna Žalec
7. — Savinjska večerja za 2 osebi — Hotel Prebold
8. — Prekajene postrvi — KŽ — Ribogojnica
9. — Lončnica — trajnica — Vrtnarstvo Celje
10. — Lesene grablje — Kooperacija Žalec
11. — Vezan Hmeljar 1978

Križanka ni težka. Pri reševanju vam želimo vsaj malo sprostivte.

Uredniški odbor

Skromna oddolžitev ob prazniku dela

Ob 15. letnici zgraditve sodobnih farm za specializirano proizvodnjo mleka, o čemer smo na kratko že spregovorili v zadnji številki Hmeljarja, pa ob Prazniku dela ne smemo mi-

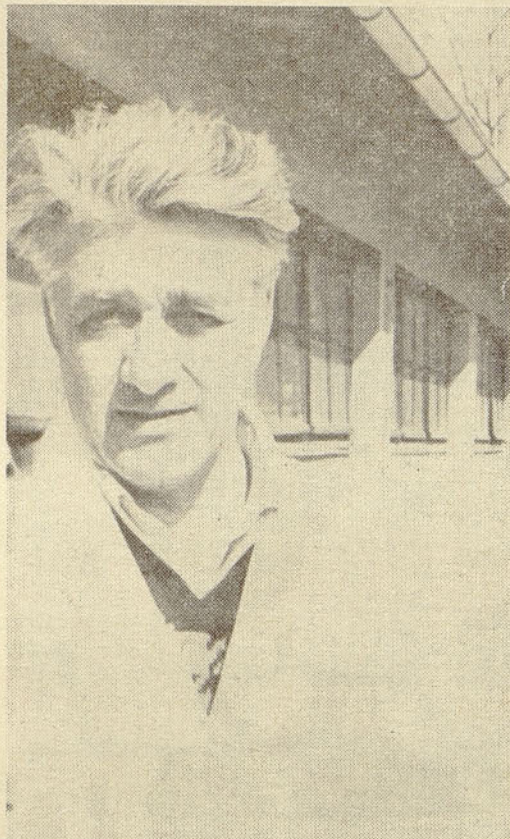
KOREN ŠTEFAN je sicer pričel »kariero« v govedoreji l. 1955 kot krmilec in molznik (še ročno) v Vrbju. Vendar je l. 1964 naredil izpit za traktorista in počasi »uhajal« iz hleva na traktor, najprej na razna občasna strojna dela, nato pa je od l. 1969, ko se je iz Vrbja preselil na farmo Podlog, postal traktorist krmilec, kar je še danes, čeprav je še vedno vsestranski delavec in traktorist. Kadar je potrebno prime še za molzni stroj. Največje veselje pa ima s traktorjem, zato je tudi tako zanesljiv za vsa zaupana mu dela. Dobro ve, da je uspešna vožnja in trajnost traktorja odvisna največ od skrbnega vzdrževanja. In v tem je Štefan res mojster, sicer ne bi na Steyrju 40, ki so mu ga zaupali, naredil preko 16.000 učinkovitih traktorskih ur, samo z eno »generalno« in traktor še vedno »teče«. Še več takih skrbnih traktoristov!

ROMIH MINKA je najstarejša delavka v govedoreji. Že leta 1953 je sedla prvič pod kra-

vo in takrat še ročno molzla prve litre mleka. Leta 1956 se je preselila na obrat Založe (Novi Klošter), kjer še danes vztraja kot strojni molznik z modernejšimi molznimi napravami in pri visokoproizvodnih kravah. Pravi, da je ročno največ namolzla 202 litra mleka na dan, pred nekaj leti pa s stroji na 80 kravah skoro 10 krat več. Skupno je v teh 26 letih zvestega dela namolzla preko 1.500.000 litrov mleka. Zavidanja vredna količina!

Kljub bistveno izboljšanim delovnim pogojem pa trdi, da je včasih bilo lepše, več razumevanja, več tovarištva. Pač, novi časi, novi odnosi.

MATJAŽ MARJAN, dipl. vet. specialist tudi spada med veterane — delavce na farmah; ne mogoče toliko po številu let veterinarskega dela na farmah (od l. 1962) kot po ogromnem delu, ki se je zvrstilo v zdravstveni zaščiti in reprodukciji živali, ki pa ga je vseskozi izredno uspešno zmagoval. Prav na tem področju je zahtevnost vestnosti in strokovnosti največja, sicer bi ne mogli registrirati takšnih proizvodnih uspehov v zadnjih 15 letih, kot smo jih pokazali v zadnji številki Hmeljarja. — Želimo si samo, da bi kljub občasnim zdravstvenim težavam, še dolgo s hitrimi, drobnimi koraki, kakor on zna, hitel iz hleva v hlev, od krave do krave in bil še naprej tako uspešen v zdravstveni zaščiti in reprodukciji živali kot doslej.

mo vseh številnih najbolj vztrajnih in zaslužnih delavcev v govedoreji, ki so ogromno prispevali k današnji moderni in visoki proizvodnji. Preveč jih je, da bi o vsakem, ki si to zasluži, rekli na tem mestu vsaj nekaj besed in preveč so storili, da bi to lahko tudi napisali. Zato najbrž ni prav, da smo od vseh vas, ki že toliko let vztrajate in ustvarjate pod vsemi težkimi delovnimi pogoji izbrali, bolj slučajno kot namenoma, nekaj najstarejših delavcev v govedoreji, katerim želimo ob 1. maju posvetiti nekaj besed. — Zato nam ne zamerite vsi ostali, ki imate prav tako dolg »staž« pri štirinožnih prijateljih v hlevih in ki ste si tudi po količini opravljenega dela prav tako zaslužili vsaj skromno priznanje. Sicer pa naš list Hmeljar izhaja vsak mesec in bo še prostora tudi za vas.

BUNDERLA HELENA praznuje letos srebrni jubilej pri reji krav in vzreji telet, najprej na družbenem posestvu v Arji vasi, kasneje in še danes pa na farmi Zalog. Na tisoče in tisoče telet je v teh dolgih 25 letih šlo skozi njene materinske roke, saj teleta obravnava in jih ima rada kot otroke. Redko smo imeli pri njej, oziroma v boksih primere neuspešne reje, pa če, zagotovo ne po njeni krivdi. Velikokrat smo jo »zalotili«, da je močnejše driskavim teletom dajala celo kuhinjsko čokolado, ki jo je kupovala iz lastne denarnice. Nikoli ji ni bilo žal ne časa, ne napora, ne žrtev, samo, da so teleta uspešno in zdravo rastla. — Kljub že kar lepi starosti in kljub vsem težkim delovnim pogojem (na primer v zastarelih, nefunkcionalnih hlevih na Starem Zalogu), ne najdemo v njeni personalni mapi nobenih bolniških listov! Skoraj neverjetno! Tudi zato še posebno priznanje.

Kar nerodno nam je, da ne bomo posebej omenili tebe, Barčka, ki že preko dve desetletji pokladaš vagono in vagono krme kravam, telicam ali teletom, dostikrat prenašaš na svojih navidezno šibkih ramenih bremena, ki so težja, kot sama tehtaš, za bolezen pa sploh nimaš časa. Pa vendar te še nismo slišali godrnjati, ali se pritoževati. Nasprotno, vedno nas sprejmeš s sramežljivim nasmehom in skopimi besedami, ker te delo čaka in priganja. Vsa se razdajaš tvojim živalim. Tudi veterana Ferdo (Levar) in Franci (inž. Vozič) že preko dvajset let vztrajata v organizaciji govedorejske proizvodnje. Zdržati tako dolga leta in v tako zahtevni ter naporni kmetijski panogi je poseben podvig in moramo pred njima sneiti kapo. »Petek in svetek« in ob vsaki uri sta bila in sta še pripravljena prihiti na pomoč svojim delavcem, da je molža ali krmljenje steklo dalje. Zakaj? Krave morajo biti vsak dan vsaj 2 krat nakrmljene in prav tako 2 krat pomolžene, pa naj bo to navaden dan, nedelja ali praznik, pa celo 1. maj, ko bi moral biti praznik za vse delovne ljudi. Ko bo večina nas praznovala, se veselila, potovala, bodo naši govedorejci zgodaj vstajali, hiteli na farme in po opoldanskem predahu ponovno krenili v hleve k lačnim kravam s polnimi vimeni.

Stane Marovt

 hmeljar

Razširitev gostinsko-turistične dejavnosti

V okviru dosedanje DO Hmezad je bila gostinska dejavnost organizirana kot TOZD Gostinstvo s sedežem v Celju, sestavljena je bila iz dveh delovnih enot: Samopostrežne restavracije Celje s kegliščem v Žalcu in hotela »Prebold« v Preboldu.

Reorganizacija Hmezada v SOZD je bila povod za formiranje dveh TOZD v okviru nove delovne organizacije imenovane »Hmezad« Gostinstvo-turizem Žalec. Sedež nove delovne organizacije je torej v Žalcu, kjer je ustanovljena tudi delovna skupnost Skupnih služb.

Cilji združitve omenjenih dveh TOZD v DO Gostinstvo-turizem Žalec so širšega značaja, saj izkazujejo težnjo po formiranju močne in organizacijsko tesno povezane delovne organizacije, ki bo lahko naredila bistven premik naprej v razvoju družbenega dela gostinske dejavnosti v občini Žalec, istočasno pa se aktivno vključevale prek TOZD v Celju v reševanje problematike družbene prehrane.

okviru Savinjskega magazina Žalec. Te enote v okviru delovne organizacije obdržijo status TOZD.

3. Gostinstvo v občini se mora tesno povezati z razvojem turizma, zlasti prek turističnih društev v občini in izvršni svet imenuje iniciativni odbor za vodenje gostinstva v občini Žalec.

Na podlagi prej navedene pobude izvršnega sveta, je vsa aktivnost v zvezi z združitvijo že v teku in računamo, da bo združitev 1. 7. 1979.

DO Gostinstvo-turizem Žalec bo po predlagani zasnovi vključevala:

1. TOZD Samopostrežno restavracijo Celje.

2. TOZD Hotel »Prebold« Prebold s poslovnimi enotami Keglišče Žalec in Ribjo restavracijo v Žalcu.

3. TOZD »Hmeljar« Žalec z lokali: gostišče »Hmeljar« Kolodvorska restavracija, gostišče Fervega, gostišče Braslovško jezero in

Hotel Prebold je soliden do domačih in inozemskih gostov

Na območju občine Žalec je družbena gostinska dejavnost precej razdrobljena, neenotno organizirana in ne dovolj razvita. Statistični podatki preteklih let kažejo na to, da se količinski promet povečuje. V strukturi gostinskih storitev predstavlja prehrana okrog 30% prometa, kar je pod povprečjem ostalih občin z enako strukturo prebivalstva. Delež hrane v strukturi sicer narašča, medtem ko delež pijač stagnira, vendar visoka udeležba pijač kaže še vedno na tipično podeželsko potrošnjo v gostiščih. Z izgradnjo hotela v Preboldu, restavracije v okviru Name in s preureditvijo gostilne Hmeljar se je stanje sicer precej izboljšalo, vendar so še velike razvojne možnosti.

O problematiki družbene gostinske dejavnosti je razpravljal izvršni svet Skupščine občine Žalec, dne 7. 2. 1979 in sprejel naslednja stališča:

1. Izvršni svet podpira predlog enotno organizirane družbene gostinske dejavnosti v okviru SOZD Hmezad Žalec, saj je z vidika združevanja dela in sredstev in na teh osnovah tudi z vidika kvalitetnega perspektivnega razvoja te panoge takšna organizacija povsem utemeljena.

2. V delovno organizacijo Gostinstvo-turizem v okviru SOZD Hmezad naj se združijo Slovan Vransko in TOZD Gostinstvo, ki je v

predvidena restavracija v Šempetru.

4. TOZD Hotel »Slovan« Vransko. Združene TOZD bodo po planu za leto 1979 dosegle prek 9,5 starih milijard celotnega prihodka in skupno bo zaposlenih prek 200 delavcev.

Združitev v takšni obliki daje novi DO zelo pomembno vlogo in ji je s tem poverjena vloga nosilca razvoja gostinstva in turizma na področju občine Žalec. Na drugi strani pa je cilj TOZD Samopostrežne restavracije Celje, da se tudi v perspektivi vključuje v reševanje problematike družbene prehrane na področju Celja.

Prek poslovne dejavnosti nove DO Gostinstvo-turizem mora med občane prodreti zavest, da je naše področje turistično zanimivo, to je treba dokazati ne samo v smeri izletniškega turizma, temveč tudi v smeri uveljavljanja stacionarnega turizma na našem področju. Z izgradnjo novih objektov, ki so v resoluciji, se bodo povečale prenočitvene zmogljivosti, to pa je tudi osnovni pogoj za večji dotok turistov in poslovnih ljudi. Če bomo vzporedno s tem razvijali tudi ostalo nujno potrebno infrastrukturo, ki je potrebna za razvoj turizma, bo ta dejavnost zavzela bistveno drugačno mesto, kot pa ga je imela doslej v naši občini.

Miloš Frankovič

CELJSKA MESNA INDUSTRIJA
CELJE

Komisiji za delovna razmerja
TOZD Prodaja na veliko
in DS Skupne službe

objavljata

prosta dela in naloge:

1. SAMOSTOJNI KOMERCIALIST
ZA PRODAJO

Pogoji: ekonomska fakulteta in 3 leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave v roku 15 dni po objavi.

JAVNA LICITACIJA

Po sklepu komisije za zemljišča je razpisana javna licitacija nepremičnin, in sicer:

kmetijsko zemljišče v k. o. Gornja vas
parc. št. 740/1 pašnik 4 v izmeri
469 m².

Izključna cena zemljišča znaša 23.741,00 din, tj. 50,62 din za m² (odlok SOB Žalec). V primeru, da se ob sklenitvi kupne pogodbe za navedeno zemljišče cena po odloku poviša, mora kupec plačati kupljeno zemljišče po ceni, ki jo določi novi odlok.

Javna licitacija bo v četrtek, dne 24. 5. 1979 ob 9. uri na upravi Hmezada v Žalcu (sejna soba — I. nadostropje).

Dražitelji so dolžni pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku 10% od izključne cene.

Po opravljeni dražbi bo s kupcem v 15. dneh sklenjena kupna pogodba. Kupec je dolžan celotno kupnino poravnati prodajalcu takoj ob podpisu pogodbe. V kolikor kupec v navedenem roku celotne kupnine ne plača, bomo razpisali ponovno licitacijo in mora prvi dražitelj plačati stroške ponovnega razpisa in nadomestiti morebitno razliko pri ponovno doseženi kupnini.

Kupec je dolžan razen kupnine plačati vse stroške kupne pogodbe, zemljiškopravni prenos lastništva, geometrsko odmero in prometni davek od nepremičnin. Kupec je dolžan sam urediti posestne meje te parcele.

Vse ostale informacije glede te prodaje lahko zainteresirani dobijo na upravi Hmezada v Žalcu, zemljiški oddelek, soba 41/I.

Komisija za izvedbo licitacije

Konjeniški klub Celje
Škofja vas 51

ODPRODAJA OSNOVNIH SREDSTEV LICITACIJA

7. maja 1979 ob 10. uri v prostorih Konjeniškega kluba Celje v Škofji vasi 51 bo licitacija naslednjih strojev in prikolic:

	din
1. Dvoosna 5-tonska prikolica s cerado, možnost priklopa na traktor, licitacijska cena	40.000,00
2. Samonakladalka za seno tip Mengele, licitacijska cena	15.000,00
3. Bočna kosilnica za traktor Garibaldi, licitacijska cena	4.000,00

Vsi navedeni stroji in prikolica so v uporabnem stanju.

 hmeljar

UREDNIKOV KOTIČEK

Hmeljar bo prihodnje leto srečal Abrahama. Da, petdeset let bo 1. 1. 1980, odkar je 1930. leta prvič prišel med savinjske hmeljarje v Mohorjevi tiskarni (Franc Milavec) v Celju tiskan Slovenski hmeljar — glasilo Hmeljarskega združenja za Slovenijo. Takrat ga je izdajal konzorcij »Slovenskega hmeljarja«, katerega predsednik je bil Alojzij Mihelčič, župan in posestnik Celje-Breg, odgovorni urednik pa dipl. ing. Janko Dolinar. Takrat je izhajal kot štirinajst-dnevnik na osmih straneh, a izvod je stal 2 din.

—Štiri leta za Slovenskim hmeljarjem je 1. 1. 1934 začel izhajati še drugi list hmeljarjev Hmeljarski vestnik — glasilo Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalcu. Bil je mesečnik, ki so ga po 1 din dobivali vsi člani in naročniki. Za uredništvo je odgovarjal žalski nadučitelj Anton Petriček. Predsednik združenja je bil Rudolf Lorber. Vestnik so tiskali v Zvezni tiskarni v Celju.

Oba sta imela namen vzpodbujati hmeljarstvo v Savinjski dolini, hmeljarjem nuditi strokovne napotke, jih seznanjati z novitetami doma in v svetu, jim služiti za pouk in biti v vsestransko pomoč.

Okupator je zatrl slovensko tudi hmeljarju namenjeno pisano besedo, hmeljarjev in hmelja pa mu ni uspelo. Slovenski hmeljar je zopet izšel 1. 1. 1946 in neprekinjeno izhaja in skuša opravljati svoje poslanstvo še danes.

Ob visokem jubileju želimo izdati vsestransko bogato novoletno številko. Zato že sedaj vabim stare in mlade hmeljarje, simpatizerje in kakorkoli povezane s hmeljem in tiste, ki o hmelju kaj vedo, da nam v uredništvo pišejo že sedaj, da bomo dosegli namen. Vsem bralcem želim prijeten oddih in pestro praznovanje 1. maja.

Vaš urednik

VREMENSKI PREGOVORI

Velikega travna mokrota, malega srpana suhota.

Filip (11. V.) napija, Zofija (15. V.) popija. Če Pankraca (12. V.) sonce peče, sladko vince v sode teče.

Osmega aprila je v osemdesetem letu umrl v Gotovljah bližnji in daljnji okolici dobro znan gradbenik, gasilec, numizmatik in ljubitelj starin Vinko Jordan

HMELJARJI!

NA SESTANKU S TEHNOLOGI IN POSPEŠEVALCI SMO SE DOGOVORILI ZA PROGRAM REDNIH 14-DNEVNIH SESTANKOV ZA LETOSNJO SEZONO IN PROSIMO, DA SE ODGOVORNI TEH REDNO UDELEŽUJETE.

SESTANKI BODO VEDNO OB PETKIH OB 9. URI.

- 11. 5. POLZELA — KOOPERACIJA
  - 25. 5. ZSKZ MOZIRJE — V RECICI OB SAVINJI
  - 8. 6. KZ RUSE — RUSE
  - 22. 6. INŠTITUT — ŽALEC
  - 6. 7. KK PTUJ — DORNAVA
  - 20. 7. MERCATOR SEVNICA — KOMPOLJE
  - 3. 8. HMEZAD — TOZD ŠEMPE-TER — VRBJE
  - 17. 8. INŠTITUT — ŽALEC
- INŠTITUT ZA HMELJARSTVO IN PIVOVARSTVO ŽALEC

TONETU V SLOVO!

Veliko prezgodaj smo se poslovili od našega dolgoletnega sodelavca, traktorista Antona Cizeja.

Teško je bilo slovo v februarju, zlasti ob besedah govornika, ki mu je v imenu kmetov in delavcev združne enote Trnava poslednjič spregovoril:

»Z železnim konjem si obdeloval zemljo polnih 28 let v naši združni enoti. Mlad fant si se odločil za enega težkih poklicev, za poklic stalnega traktorista, ki ni poznal osemurnega delovnika, velikokrat pa tudi ne praznikov, ker je to zahtevala narava dela. Dostikrat je bilo treba usklajevati tudi individualne interese.

Dobro si obvladoval svoj poklic, tudi svoje znanje si prenašal na druge delavce, traktoriste in kooperante, ko so se uvajali v delo s kmetijsko mehanizacijo.

Tudi v zasebnem življenju ti ni bila naklonjena sreča. Veliko prezgodaj te je vse zlomilo, zlasti pa tvoje zdravje, da si bil predčasno upokojen pred letom dni.

Čeprav z načetim zdravjem si se še vedno rad oglašal na enoti in še živo spremljal naše delo do zadnjega...«

Ob težki usodi je govornik zaželel družini in svojem najiskrenejše sožalje vseh nas, njemu pa miren počitek v domači prsti, ki jo je tako dolga leta z vso odgovornostjo obračal in rahljaj.

Ohranili ga bomo v dobrem spominu!

Kolektiv TZO Trnava

V visoki starosti 81 let je umrl nestor čeških hmeljarjev akademik CTIBOR BLATTNY. 1969. leta je bil na 9. kongresu EHB v Ljubljani in na 7. dnevu hmeljarjev v Braslovčah (na fotografiji), kjer je v imenu hmeljarjev svoje dežele pozdravil nad 15.000 udeležencev veličastnega zbora slovenskih hmeljarjev

Milan VERONEK, kmet. ing.

Ukoreninjanje sadik in ukoreninjenci za nova hmeljišča

Inštitut za hmeljarstvo Žalec posveča hmeljnemu sadilnemu materialu posebno skrb. Zavedajoč se pomembnosti sadilnega materiala pri gospodarnem pridelovanju hmelja je pred 20. leti tj. leto 1959 uvedel priznavalno službo, ki je s formiranjem matičnih nasadov skrbela za pridelovanje kakovostnega zdravega in sortno čistega sadilnega materiala. Pospeševalna služba Inštituta za hmeljarstvo se je že od vsega začetka trudila, da bi se nova hmeljišča v večjem obsegu zasajala z ukoreninjenci. Kljub uspehom pa se ukoreninjenje sadik zaradi težav pri pridelovanju ukoreninjencev (veliko ročne dela za oskrbo in neprimerni stroji za izkop ukoreninjencev) ni uveljavilo v tolikšni meri kot bi bilo zaželeno. Odnos do ukoreninjencev se je spremenil v zadnjih nekaj letih, ko se je spremenila tudi tehnologija pridelovanja te najmočnejše oblike hmeljnega sadilnega materiala.

Pri pridelovanju sadilnega materiala se še vedno srečujemo s težavami. Precej jih izvira iz tega, ker med ponudbo in povpraševanjem ni dovolj trdne povezave. Posebno močno se to v negativnem odraža na obsegu pridelovanja ukoreninjencev. Vendar smatramo, da je najtežja ovira npr. trditve, da je dobra sadika enakovredna ukoreninjencu, že za nami in da so se mnogi hmeljarji o vrednosti dobrega, krepkega sadilnega materiala že sami prepričali.

Za vrednotenje različnih oblik oziroma različne kvalitete sadilnega materiala sta bila pred leti opravljena tudi dva eksaktna poskusa. V njih so se pokazali pričakovani rezultati, da dajo prvoletniki z ukoreninjenci za nekajkrat večji pridelek kot sadike in izenačen nasad brez praznih mest. Ta razkorak med sadikami in ukoreninjenci pa je danes verjetno še večji,

ker je nova tehnologija precej oslabilala rastni potencial standardne sadike.

Poskusi s sadilnem materialom

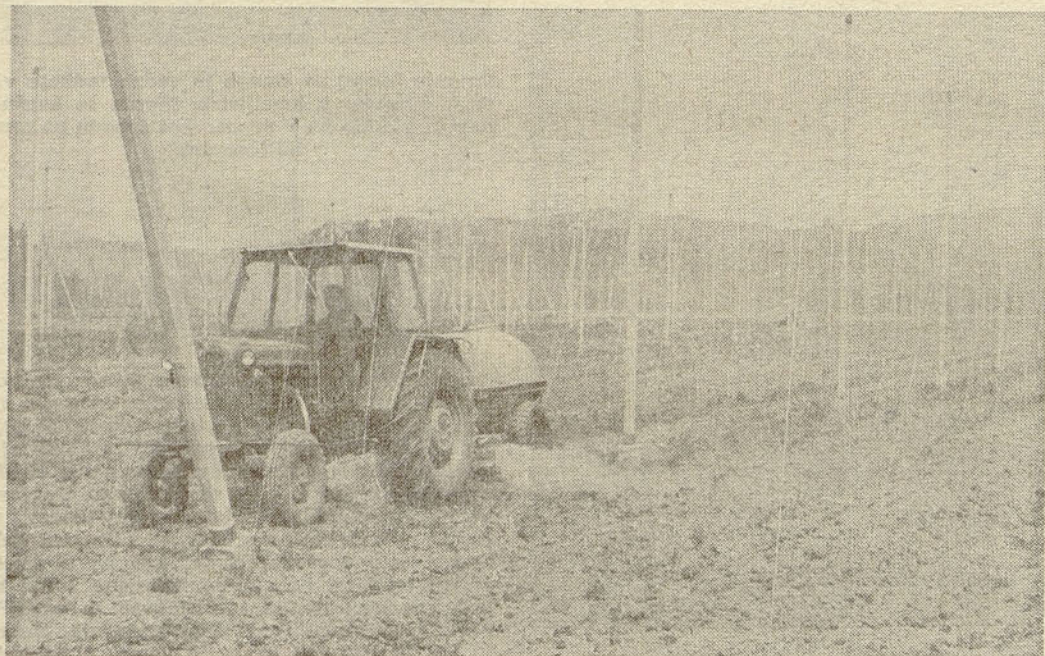
	Pridelek kg/ha	% praznih mest
sadike	231	8,75
ukoreninjenci	757	1,25
ukoreninjenci neobrezani	990	0
slabi ukor.	491	2,5

Na pridelek hmelja v prvoletnih nasadih z ukoreninjenci vpliva tudi oblikovanje, obrezovanje ukoreninjencev, dolžina reznika in korena. Tudi v praksi ugotavljamo, da dajo nasadi zasajeni z ukoreninjenci že od prvega leta dalje velik pridelek. S sajenjem ukoreninjencev dosežemo nadpovprečno izenačenost nasada in maksimalni sklop brez praznih mest oziroma dosajanja. V mladih prvoletnih nasadih, zasajenih z ukoreninjenci je možna polna strojna obdelava in raba herbicidov, kar bistveno olajša oskrbo in zmanjša pridelovalne stroške ne samo v prvem ampak tudi v naslednjih letih. Da se je zasajanje novih hmeljišč z ukoreninjenci razmaknilo, je prav gotovo tudi zasluga najbolj prizadevnih hmeljarjev v družbeni in kooperacijski proizvodnji, ki so s svojo iznajdljivostjo prispevali k izpopolnitvi tehnologije in uspešnejšemu pridelovanju ukoreninjencev. Le ti so bili tudi vzpodbuda raziskovalno-poskusnega dela Inštituta za hmeljarstvo pri izpopolnjevanju tehnologije.

V letu 1976 smo začeli z novo serijo poskusov ukoreninjenja sadik. Dosedanja tehnologija pridelovanja ukoreninjencev se je srečevala z mnogimi težavami in v povprečnih

pogojih največkrat ni zagotovila zadovoljivega odstotka in pričakovanega finančnega rezultata. Težave, ki so se pojavljale pri postavljanju opore v ukorenišču in oskrbi predvsem pri napeljavi poganjkov in zatiranju plevela, so bile velikokrat nerešljive, predvsem pa povezane z velikimi stroški zaradi katerih so bili ukoreninjenci predragi in za pridelovalce ali koristnika ekonomsko nezanimivi. Zaradi tega smo poiskali s poenostavljenjem tehnologije kjer sta v prvi vrsti upoštevali problem opore in problem oskrbe. Tako smo leta 1976 izvedli orientacijski poskus ukoreninjenja sadik brez opore na foliji in ob uporabi talnega herbicida gesatop 50 z aktivno substanco simazina. Rezultati prvega poskusa so bili zelo ugodni. Na poskusu s herbicidom in oporo, kot tudi kombinacija herbicidi in prekrivanje medvrstnega prostora s folijo, smo pridelali z mnogo manj truda kvalitetnejše ukoreninjence.

V letu 1977 smo preizkušali vzgojo ukoreninjencev pod oziroma na foliji, ki se ni obneslo. Medtem, ko smo ugotavljali posledice suše na ukoreninjenje sadik, smo ugotovili, da je za odstotek ukoreninjenja zelo pomembna tudi kvaliteta sadike ter način in izvedba sajenja. Enako smo ugotovili tudi v letu 1978, ko smo preizkušali poenostavljeno sajenje s horizontalno lego sadik, ki se ni obneslo. Precej sadik ni odgnalo zaradi slabega kontakta z zemljo, ukoreninjenci so bili delno deformirani. Zaradi horizontalne rasti poganjkov in delno tudi korenin, je bilo izoravanje sadilnega materiala zelo otežkočeno. Sajenje na rahel greben je bilo uspešnejše kot sajenje v plitek jarek. Način sajenja, pri katerem smo sadike zabadali do polovice v sveže prerahljano zemljo na razdaljo 10—15 cm v paralelnih vrstah približno 10 cm narazen, se je dobro obneslo. Sočasno smo v letu 1978 preizkusili že tretjič preprečevanje zapleveljenosti zemljišča z gesatopom 50 (simazin). Tretirali smo samo približno 80 cm širok pas grebena z enim, oziroma dvema kg aktivne substance simazina na ha poškropljene površine. Tik pred vznikom poganjkov. Ko so poganjki dosegli povprečno višino nekaj nad 20 cm, so se pojavile poškodbe listja, ki je zarumenelo, v hujših primerih pa se tu in tam tudi posušilo. Vendar večja doza herbicida sadik ni popolnoma uničila v nobenem primeru in se je stanje v približno enem tednu popravilo. Ukorenišče je ostalo brez plevelov vse do jeseni, ko smo ga izorali kar kaže, da bi lahko količino herbicida na ha zmanjšali na manj kot 1 kg/ha. V ukorenišču je bila postavljena običajna opora s polipropilensko vrstico, namesto katere smo uporabili na enem delu tudi plastično mrežo višine 150 cm in odprtini 13 × 16 cm. Precej poganjkov je na mreži našlo oporo brez pomoči, tako da je bilo za navijanje potrebno minimalno dela. Okopavanje in pletev ni bila potrebna, ker je povečalo izplen in kvaliteto ukoreninjencev. Kljub temu, da smo s sajenjem bolj na gosto in tretiranjem ukorenišča s herbicidom pridelovanje precej poenostavili in občutno zmanjšali ročno delo, smo v poskusih ugotovili, da izplen še ni zadovoljiv. Tudi v praksi je pridelovanje ukoreninjencev še vse preveč odrinjeno na slabša rastišča in preveč odvisno od vremena. Sadike, posajene v ukorenišča, bi morale biti deležne vsaj takšnih pogojev kot jih imajo, če jih sa-

— Prva škropljenja so za preprečevanje okužbe s peronosporo in pojava kuštravcev zelo učinkovita vendar le, če so izvedena pravilno in pravočasno

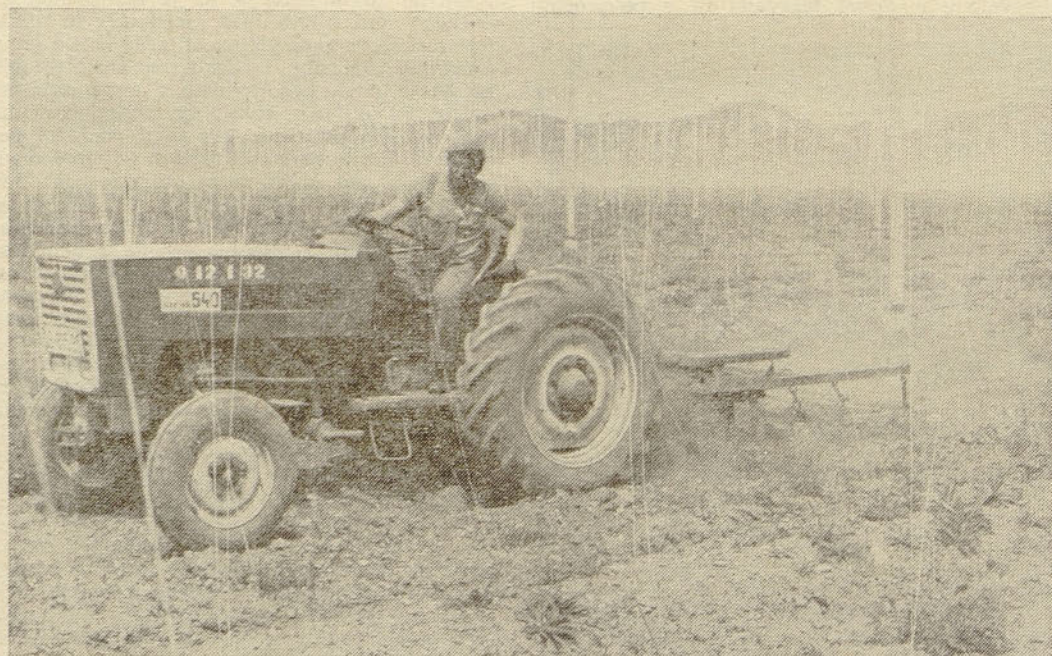
dimo na stalno mesto. Torej bi pridelovanje ukoreninjencev moralo imeti bolj značaj vrtnarske kot poljedelske kulture.

Med pomembnejšimi dejavniki, ki vplivajo na uspeh ukoreninjenja in zunanje lastnosti pridelavnega sadilnega materiala so vrsta zemlje in priprava rastišča, kvaliteta posajenih sadik, čas in način sajenja, oskrba ukoreninjenca in varstvo pred boleznimi in škodljivci v času vegetacije. Vpliv posameznih dejavnikov na uspeh ukoreninjenja in kvaliteto sadilnega materiala bo verjetno potrebno še ovrednotiti s poskusi, vendar pa ocenjujemo, da so dane večje možnosti za uspešno ukoreninjenje sadik kot pred leti, posebno še, ker postaja ukoreninjencec v pogojih nove tehnologije nenadomestljiv.

Zemlja za ukoreninjenje v pogojih izboljšane tehnologije pridelovanja ukoreninjencev mora biti rahla, dobno strukturalna ter očiščena trajnih plevelov. Najprimernejša za to so lažja, humozna, propustna tla, ki dobro zadržujejo vlogo in omogočajo pravilno razrast koreninskega sistema. Za način gostega sajenja in uporabo talnih herbicidov, mora biti zemlja tudi dobro mehnično prerahljana, brez večjih grud in grudic, da se čim bolj oklene sadike, kajti od kontakta sadike z zemljo je odvisen vznik. Poleg dobrega kontakta pa dobro strukturalna in fino obdelana zemlja olajša sajenje in prepreči, da bi herbicid skozi odprtine zašel pregloboko v območje korenin. Iz istega razloga s herbicidom škropljene površine ne okopavamo. Uporaba prekopalnikov je skoraj nujna, sicer pa mora biti zemlja za ukoreninjenje pripravljena že jeseni, ko zaorjemo tudi potrebna gnojila. Fina priprava za sajenje naj bo izvedena tik pred samim sajenjem, da sadimo v sveže pripravljeno zemljo.

Na uspeh ukoreninjenja in procent izgub v marsičem vpliva tudi kvaliteta sadik. Napačno je mnenje, da so za ukoreninjanje primerne slabše sadike. Pozitivno je, da so sadike nabrane še pred vegetacijo, dokler še niso izčrpane in da jih posadimo do zgodnje spomladi. Pri tem moramo biti pozorni na spodnji prerez sadike, iz katerega poženejo korenine. Težiti moramo za tem, da sadike po nabiranju takoj posadimo, sicer pa moramo rez pred sajenjem obnoviti. Posebno važno je to za sorte, ki imajo malo rosnih korenin na enoletnem lesu, kot npr. atlas in ahil, in debelo skorjo, ki preprečuje rast stranskih korenin, če je spodnji prerez plesniv, nagnit, ter ne omogoča tvorbe kalusa. V takem primeru sadika sicer požene poganjek, vendar se ta po določenem času posuši in sadika propade.

Način sajenja je pomemben s treh vidikov in sicer: v pogledu izkoristka opore, izplena in spravlja oziroma izoravanje ukoreninjencev. Pri gostem načinu sajenja in večjem procentu

— Prvo rahljanje zemlje po napeljavi vodil je zahtevno in pomembno opravilo. V prerahljano zemljo zamešamo gnojila in uničujemo plevela, mislimo pa tudi že na varčevanje z vlago. Kultivatorju pripeta brana izboljša kvaliteto dela.

Program

OBISKA POSPEŠEVALCEV PO HMELJARSKIH OBRATIH V LETU 1979

Zap. št.	Organizacija	Ura	Datumi					
1.	KK Zasavje — Loka	8	16. 5.	30. 5.	20. 6.	11. 7.	24. 7.	8. 8.
2.	KK Zasavje — Kampilje	11	16. 5.	30. 5.	20. 6.	11. 7.	24. 7.	8. 8.
3.	KK Zasavje — Šentjanž	17	16. 5.	30. 5.	20. 6.	11. 7.	24. 7.	8. 8.
4.	Agraria Brežice	13	16. 5.	30. 5.	20. 6.	11. 7.	24. 7.	8. 8.
5.	KZ Krka — Šentjernej	15	16. 5.	30. 5.	20. 6.	11. 7.	24. 7.	8. 8.
6.	KSE Grm — Novo mesto	16	16. 5.	30. 5.	20. 6.	11. 7.	24. 7.	8. 8.
7.	KK Šentjur	8	9. 5.	23. 5.	13. 6.	27. 6.	18. 7.	1. 8. 15. 8.
8.	Hmezad — Bistrica ob Sotli	11	9. 5.	23. 5.	13. 6.	27. 6.	18. 7.	1. 8. 15. 8.
9.	Hmezad — Kozje	14	9. 5.	23. 5.	13. 6.	27. 6.	18. 7.	1. 8. 15. 8.
10.	ZSRZ Mozirje	8	15. 5.	29. 5.	19. 6.	10. 7.	31. 7.	14. 8.
11.	Era Velenje — Šmartno	11	15. 5.	29. 5.	19. 6.	10. 7.	31. 7.	14. 8.
12.	Era Velenje — Šoštanj	13	15. 5.	29. 5.	19. 6.	10. 7.	31. 7.	14. 8.
13.	Savinjska zadruga	7—14	8. 5.	22. 5.	5. 6.	12. 6.	26. 6.	17. 7. 24. 7. 7. 8.
14.	Hmezad — Lastna	7—14	3. 5.	17. 5.	31. 5.	14. 6.	28. 6.	12. 7. 26. 7. 9. 8.

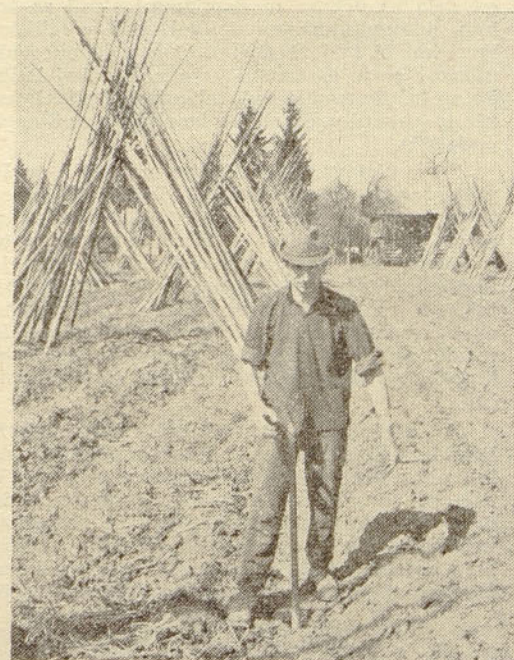
Obiski bodo vsakokrat ob približno isti uri. Datume obiskov si vpišite v koledar, ker se menjavajo na 2 do 3 tedne (upoštevajoč praznike), vedno pa na isti dan v tednu. Obispi sproti s tehnologiji po njihovih potrebah.

INSTITUT ZA HMELJARSTVO
IN PIVOVARSTVO, ŽALEC

ukoreninjenja je opora bolj izkoriščena, toda sadike morajo kljub večji gostoti sajenja imeti dober kontakt z zemljo. Prekrite naj bodo z največ 10 cm plastjo zemlje. Ta plast zadostuje za zadrževanje herbicida, omogoča pa tudi dober vznik. Če je plast zemlje predebela ali pa če so sadike posajene pregloboko, je vznik slabši. Sadike vzniknejo tudi hitreje in v večjem številu, če so posajene v rahel greben, v katerem se zemlja spomladi tudi prej ogreje. Sajenje na greben olajša izoravanje ukoreninjencev, ki obdržijo še dovolj dolge korenine.

Med pomembnejša opravila oskrbe štejemo zadostno preskrbo zemlje z vlagjo in hranili, dognojevanjem dvig poganjkov na oporo, zatiranje plevela, namakanje, varstvo proti boleznim in škodljivcem ter spravilo pridelka. Novost pri oskrbi je zatiranje plevelov s talnimi herbicidi, ko v času po sajenju do vznika hmelja površino vrste poškopimo.

Za uspešno pridelovanje kvalitetnega in krepkega sadilnega materiala — ukoreninjen-

Delanje lukenj za štanje je vedno redkeje videno opravilo v hmeljiščih. Morda še kakšno leto in utonilo bo v pozabo kot spomin na lepe idilične dni

cev z maksimalnim odstotkom je seveda potrebno izkoristiti vse dosedanje izkušnje na tem področju. Za kar največji izkoristek prirodnih prilik, od katerih smo pri pridelovanju ukoreninjencev še preveč odvisni, moramo eliminirati vse faktorje, ki bi to preprečili. Ugotovljamo, da je pridelovanje ukoreninjencev v povprečnih prilikah v primerjavi z drugimi kulturami zelo gospodarno, pri tem pa bi imeli veliko prednost tisti ko bi izkoristili svoje in tuje izkušnje, ter se specializirali in osvojili tipsko proizvodnjo sadilnega materiala. Nekaj 10 ton hmelja več letno, če bomo obnavljali hmeljišča z ukoreninjenci, bo tudi pozitivno vplivalo na bilanco hmeljske proizvodnje, česar ne gre zanemariti.

Poročilo o delu konference

Minilo je zopet eno leto od zadnje letne konference mladine Hmezada in v tem času so se zgodili pri nas pomembni premiki. Hmezad je od januarja 1979 dalje SOZD. K tej reorganizaciji nas je prisililo več faktorjev: zakon o združenem delu, vse večji razvoj Hmezada, ki pa v stari obliki ni bil več mogoč.

V SOZD Hmezad je tretjina mladih do 27. leta, to je velika številka in garancija za nadaljnje uspehe vse SOZD, toda samo pod pogojem, če bomo mladi dobro organizirani, če bomo lahko odločali in se vključevali na vsa področja v SOZD. To pa bo mogoče samo, če nam bodo vodilni zaupali, mi pa bomo morali dokazati sposobnost z dobrimi rezultati. Prav zaradi tega bi rad poudaril velik pomen letošnje konference. Zdaj ko pregledujemo rezultate preteklega leta, si moramo z vsemi močmi prizadevati, da dobre strani našega dela še krepimo, slabe pa v najkrajšem času odpravimo.

Glavni namen konference je, da čimbolj poveže mladino iz vseh delovnih organizacij. S tem se veča pripadnost mladih Hmezadu. To je še posebej pomembno zato, ker je Hmezad razširjen po vsej Sloveniji, delovne organizacije so teritorijsko precej daleč, saj so na področju 5 občin.

Prav zaradi tega vsako leto obiskujemo DO, da se v njihovi sredini pogovorimo o njihovih problemih in jim pomagamo z nasveti za odpravo pomanjkljivosti. V tem letu smo obiskali Mesnine, Mlekarno, Notranjo trgovino, Vrtnarstvo, Gostinstvo — hotel Prebold, Strojno.

Letos smo organizirali že 3. kviz, na katerem je sodelovalo 10 ekip, Hmezada in RSC Velenje.

Konferenca navezuje tudi stike z drugimi delovnimi organizacijami. Povezani smo z RSC Velenje, v letošnjem letu pa smo navezali tudi stike z mladimi iz vojaške garnizije v Celju. Januarja so nas prvič obiskali. Ogleдали so si proizvodni proces v Mesninah in se pogovarjali o nadaljnjem sodelovanju. Popestrili pa so tudi našo konferenco s svojim ansamblom.

V letu 1978 smo razpisali akcijo »mladi inovator«, s katero smo želeli spodbuditi raziskovalno dejavnost med mladimi, žal pa do sedaj ni imela odziva. Vprašujem se, ali v Hmezadu mladi ne razmišljajo o izboljšavah, čeprav sem prepričan, da so izboljšave na mnogih delovnih mestih potrebne.

Precej pozornosti posvečamo tudi izobraževanju. Dva predstavnika sta se udeležila enotedenskega seminarja za animatorje kul-

Pomlad polna cvetja in upov

ture, dve predstavnici pa sta se udeležili karavane prijateljstva. Za praznik Hmezada so mladinci Mesnin pripravili kulturni program.

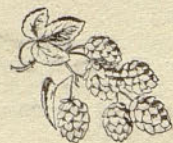
Spregovoril bi še nekaj besed o sodelovanju z DPO v Hmezadu in sodelovanju z OK ZSMS.

V Hmezadu imamo še kar dobro sodelovanje s sindikatom, vedno smo vabljeni na njihove seje, čeprav sem prepričan, da so možnosti sodelovanja še na drugih področjih. Sodelovanja z ZK pa praktično nimamo. Skupna seja, ki so jo planirali pred letom in pol, še sedaj ni bila realizirana, nismo še dobili vabila na nobeno njihovo sejo.

Zato mislim, da bi bila skupna seja s sindikatom in ZK zelo pomembna, še posebej v tem času, ko se je Hmezad reorganiziral in je nadaljnje delo precej odvisno od dela DPO. Pomembno je, da bodo vsi zaposleni videli, da je nova organiziranost prinesla kvaliteto spremembo. Tudi s sodelovanjem OK ZSMS ne moremo biti zadovoljni. Največ od vseh 5 OK sodelujemo z OK ZSMS Žalec. Letos mineva tudi dveletni mandat vodstva konference. Ob zaključku mandatne dobe, se želim zahvaliti vsem, ki so mi pri realizaciji nalog kakorkoli pomagali, posebno še tovarišu Vodlanu, ki ga naprošam, da bi še vnaprej ostal mentor naše konference.

Upam, da je konferenca opravičila zaupanje, ki ji je bilo dano pred dvema letoma in tako ustvarila dobro osnovo za še boljše delo v prihodnosti, za še večjo uveljavitev mladih, ki nas je veliko, toda kljub temu je naš glas premalo močan in tudi pripombe še premalo upoštevajo.

predsednik KONFERENCE OO ZSMS
Janez Uplaznik

PLAN KONFERENCE OO ZSMS HMEZAD ZA LETO 1979

- redne mesečne seje konference,
- priprava in realizacija kviza Hmezad,
- sodelovanje s kulturnim programom za praznik Hmezada,
- skupna seja z DPO Hmezada,
- sodelovanje z DPO Hmezada,
- sodelovanje z RSC Velenje,
- sodelovanje z garnizonom JLA Celje,
- sodelovanje z OK ZSMS Žalec, Celje, Šmarje pri Jelšah, Radlje ob Dravi in Ilirska Bistrica,
- obiski po delovnih organizacijah,
- akcija »najboljša OO ZSMS«,
- akcija »mladi inovator«,
- udeležba v mladinskih delovnih akcijah,
- vključevanje v sindikalne športne igre,
- sodelovanje z mladimi združniki.

Konferenca OO ZSMS Hmezad

Mladi kooperanti se vsako leto pomerijo v oranju in teoretičnem znanju iz kmetijstva. Tekmovanje je zanimivo zato število tekmovalcev in gledalcev raste iz leta v leto

Praznovanje praznika dela v Celju

V letošnjem letu proslavljamo številne pomembne obletnice in praznike. Med 23. in 30. aprilom so bile številne slavnostne seje samoupravnih organov in DPO. Posvečene so Dnevu OF, 60-letnici ustanovitve KPJ, revolucionarnih združenih sindikatov, SKOJ, Prazniku dela...

Delovne organizacije so uredile in okrasile svoje delovno okolje, postavljeni so mlaji na vseh celjskih vpadnicah. V tem tednu so bila številna športna tekmovanja in prireditve, izvedene so razne kulturne manifestacije.

Program prvomajskih prireditev:

25. april

— ob 19.30 je bila osrednja proslava v Hali Golovec. V kulturnem programu je sodeloval folklorni ansambel LADO iz Zagreba.

Amatersko gledališče ŽELEZAR Štore se je pobratilo s podobnim gledališčem iz Paračina, ki je gostovalo s svojo predstavo »Veseli večer« v kulturnem domu v Štorah.

26. april

— ob 19. uri je amatersko gledališče Železar Štore uprizorilo predstavo »Navadni človek«.

30. april

— ob 19. uri je bil PRAZNIČNI KONCERT godbe na pihala »France Prešeren« pred kinom Metropol.

— ob 20. uri pa so zagoreli kresovi na Golovcu, Aljaževem in Miklavškem hribu, kjer so sodelovali s programom ZSMS, pripadniki JLA in taborniki.

1. maj

— ob 6. uri bodo godbe na pihala EMO, France Prešeren, Železarne Štore in iz Malih dol z BUDNICO ustvarile delovnim ljudem in občanom razpoloženje za čimlepšo proslavitev Praznika dela.

1. maja bo tudi TOVARIŠKO SREČANJE na Gričku, kjer bo tudi kulturno-zabavni program. Vsak udeleženec prejme simboličen znak. Ob 10. uri bo krajša proslava s kulturnim programom, nakar bodo sledila tekmovanja z zračno puško, v badmintonu, odbojki, malem nogometu, vključno z možnostmi za športno rekreacijo udeležencev srečanja. Za vse udeležence bo pripravljen brezplačen partizanski golaž, zagotovljene pa bodo tudi ostale gostinske usluge. Za ples bo poskrbel ansambel Vikija Ašiča.

S tem srečanjem želimo nadaljevati in razvijati predvojno tradicijo proslavljanja našega delavskega praznika. Zato vabimo čim večje število naših delavcev, da se udeležijo srečanja s svojimi sodelavci in družinami na GRIČKU.

Vanja Bertossi

3. KVIZ HMEZADA

Konferenca OO ZSMS Hmezad je 17. marca 1979 organizirala 3. kviz Hmezada na teme:

- zakon o združenem delu,
- organiziranost Hmezada,
- Josip Murn-Aleksandrov,
- kmetijstvo.

Skupno je bilo pripravljenih 47 vprašanj. Sodelovalo je 10 ekip iz Hmezada in RŠC Velenje. Ekipa garnizona JLA Celje se iz opravičenih razlogov ni mogla udeležiti kviza, čeprav je bila prijavljena.

Zmagala je ekipa Celjske mesne industrije.

Prireditve je lepo uspela, obisk mladincev na sami prireditvi pa je bil slab, čeprav je mladih v vsem TOZD okrog 800. Kljub vabilu

vseh vodilnih SOZD, DO in TOZD se je vabilu odzval tov. Vinko Kolenc, v. d. glavni direktor, ki je imel tudi pozdravni govor in predsednik OOS DO Strojna — TOZD PKM.

Komisijo, ki je spremljala tekmovanje, so sestavljali:

1. Slavko Košenina, predsednik, DSSS SOZD
2. Ivan Vodlan, član, DO Kmetijstvo Žalec
3. Štefan Gubenšek, član, DO Notranja trgovina
4. Teodor Kalinšek, član, DO Celjska mesna industrija
5. Marjan Blagotinšek, član, KZ Savinjska dolina.

Novo vodstvo

Na volilni konferenci OO ZSMS SOZD HMEZAD, ki je bila dne 16. 2. 1979 v Celju in na kateri je bilo navzočih 89 delegatov (od vseh vabljenih direktorjev DO, TOZD, sekretarjev OO ZK in predsednikov OOS, se je vabilu odzval samo direktor Celjske mesne industrije, predsednik konference OOS SOZD in predsednik OK ZSMS Žalec). Izvoljeno je bilo novo vodstvo konference OO ZSMS SOZD HMEZAD v naslednji sestavi:

1. Janez Uplaznik, predsednik, DSSS SOZD

2. Štefka Lešar, sekretar, DO Vrtnarstvo

3. Bojana Zupanc, tajnik, DSSS SOZD

4. Anica Huš, blagajnik, DSSS SOZD.

Poleg zgoraj navedenih sestavlja konferenco OO ZSMS SOZD po en predstavnik iz vsake DO.

Za mentorja konference OO ZSMS je bil izvoljen tov. Ivan Vodlan, predsednik konference OOS.

B. Z.

MLADI V NT

Letos so mladi v DO Notranja trgovina poživili svoje delo, ki je bilo doslej omejeno le na občasne akcije.

Predvidoma bomo ustanovili tri mladinske organizacije. Ena bo v TOZD Veleprodaja in Skupnih službah, ki že aktivno deluje, druga v TOZD Maloprodaja in tretja v TOZD Transport.

Začetne težave pri ustanavljanju so precej velike, vendar jim bomo kos ob aktivni podpori sindikalne organizacije, drugih družbenopolitičnih organizacij in tudi vodstva TOZD in DO.

Programi dela še niso v celoti izdelani, vendar načrtujemo aktivno udeležbo pri športni in kulturni dejavnosti, programih družbenopolitičnega izobraževanja mladih, udeležbo naših mladincev v mladinskih delovnih akcijah, delovnih akcijah v okviru DO in drugih oblikah mladinskega dela (sodelovanje na kvizu).

Načrtov imamo dovolj, vodstva organizacij bo potrebno le še kadrovske okrepite in vanje izbrati predane mladince, ki bodo ob podpori vseh te akcije organizirali in izvedli.

Predsednik OO ZSMS
TOZD Veleprodaja in DSSS
Zlatka Oberžan

Posveti o kulturi

V skladu z akcijskim načrtom komisije za kulturo pri OK ZSMS Celje je bil v sredo, 11. 4. 1979 posvet s kulturnimi referenti iz delovnih organizacij. Posveta se je udeležilo 42 referentov iz raznih DO. Beseda je tekla o izdajanju glasil OO ZSMS oz. glasil DO. Ugotovili smo, da zelo majhno število OO ZSMS izdaja svoja glasila. Večinoma mladi urejujejo eno ali dve strani internega lista delovne organizacije. To so večinoma prispevki s kulturnega, športnega področja.

Prepričana sem, da tudi pri nas veliko mladih piše poezijo ali pa se poskuša v prozi. Zato pozivam vse, ki ste zainteresirani za to, da obogatimo naše interno glasilo, da oddate svoje prispevke tov. Bertossi v pripravi dela. Pokažimo, da nam, mladim ni vseeno, kako izgleda naše glasilo. Le tako bomo tudi mi pripomogli k temu, da bo naše glasilo še bolj brano kot je sedaj.

Zbirali bomo tudi šale, razne pregovore, komentarje raznih kulturnih in športnih dogodkov, ki so povezani z uspehi naših delavcev, mladincev. V kolikor bo zanimanje za to vrsto dela naraslo, bomo v OO ZSMS ustanovili uredniški odbor, ki bo zadolžen za zbiranje in urejanje naših prispevkov in eventualno izdajanje mladinskega glasila.

Vanja Bertossi

Republiški seminar za organizatorje kulture

Vzgoja

(Balada)

Moj očka me je vzel s seboj
(ker mamica je dovolila,
sta namreč lani se ločila!)
v kotiček razmetani svoj.

In rekel mi je: Otrok moj,
ničvrednica je mama tvoja,
a ti si zlata punčka moja!
in dal bonbonov mi zavoj.

Domá povedala sem mami
in dala mi je čokolado
in rekla: »To pijano klado
ubila bom, da bova sami!«

Ha, ha, bonboni, čokolada!
Ničvrednica! Pijana klada!
Kako je zame to zabavno!
Življenje je pa res mikavno! ...

M. R.

Tri majhne vrbice

Rasle so, rasle,
tri majhne vrbice,
tam ob potoku,
za našo vasjo.

Vedno so večje,
tri male vrbice
in veter jim kuštra
košato glavo.

Postale bahave,
tri male vrbice
in segale skoro
so že čez vodo.

Prišla je nevihta,
tri male vrbice
zaplesale so z vetrom
in glejte grozo ...

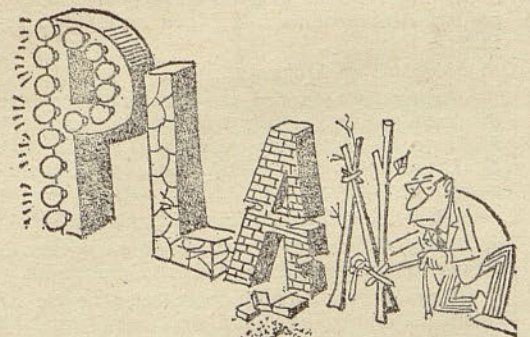
Vse razceirane,
tri male vrbice,
ostale so same,
za našo vasjo ...

Vanja Ljubič

POTRES V ČRNI GORI

V nedeljo, 15. aprila je katastrofalen potres porušil črnogorsko Primorje in več vasi v notranjosti do tal. Škoda je ogromna. Solidarnostno smo priskočili na pomoč prav vsi. Hmezd je poslal vagon jabolk, 1.000 kg mleka v prahu, živila, prikolice in denar.

Vy

Usoda nekega plana

Lani poleti je bil na pobudo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in Zveze kulturnih organizacij Kranj organiziran že drugi seminar za organizatorje kulture v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih.

Ker je bila udeležba prijavljenih prevelika, so organizatorji sklenili, da nas razdelijo v dve skupini po petdeset seminaristov. Za začetek smo se dogovorili o načinu in oblikah dela, sestavili smo pet skupin za bolj temeljito in nemoteno delo ter sestavili uredništvo kulturnih novic.

In zakaj organizatorji kulture?

Kulturno življenje delavcev sodi med osnovne družbenopolitične dejavnosti sindikatov. Hitreje in učinkoviteje ga lahko razvijamo z idejno in kulturno osveščenimi ter strokovno usposobljenimi spodbujevalci — animatorji kulture v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih itd. Deseti kongres ZKJ in sklepi osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije nas obvezujeta na takšno naravnost in usmerjenost. Organizator kulture v organizacijah združenega dela ali krajevnih skupnostih ne more biti le vodja komisije za kulturo ali skupine ljubiteljev, ne more biti zgolj organizator prireditev ali spodbujevalec kulturno-umetniške dejavnosti. Biti mora več. Razgledan na vseh področjih kulturne dejavnosti. Biti mora predlagatelj, realizator, včasih mentor, svetovalec ali strokovni vodja. Če hočemo, da kulturno življenje delavcev in krajanov hitreje razvijamo z idejno in kulturno osveščenimi in strokovno usposobljenimi organizatorji kulture, jim moramo dati tudi primerne napotke in izobrazbo za njihovo delo. Nekatere občine so že v preteklosti organizirale podobne tečaje vendar ne v takšnem obsegu (program), kot sta bila ta dva v Kranju. Zbrani smo bili iz vse Slovenije vsi tisti, ki bi radi prispevali k boljšim medsebojnim odnosom in k bogatejšemu kulturnemu življenju sodelavcev in sokrajanov. Seminar naj bi bil predpriprava in pomagalo za nadaljnje delo. Dobili smo smernice in napotke, sami pa bomo morali vložiti veliko dela in volje. Sprejeti sklepi in kulturni prepoved pa že terjata, da v večjih organizacijah združenega dela in večjih krajevnih skupnostih zaposlijo poklicne organizatorje kulture, za katere je predviden študij na višji stopnji pri Pedagoški akademiji v Mariboru. Slušatelji seminarja smo bili navdušeni, ker smo prišli do spoznanja, da

bi naredili velik korak na področju kulture, ko bi zapolnili to luknjo na tem področju.

In za konec bi napisal še misel s seminarja:

Pljunimo v roke in na delo. Ne samo danes, jutri ali pa drugi mesec. Dlje. Leta so potrebna, da lahko ugotoviš, koliko in kaj si naredil, da oceniš, kaj še lahko in česa ne. Lani nas je bilo sto. Prihodnjic nas bo še več.

Vloženi trud bo poplačan.

Janez Bevk
TOZD Mesnine Celje

Delovna ročica

Mama je poklicala k večerji. Vsi domači smo sedeli pri mizi, le stare mame še ni bilo. Počasi so se odprla vrata, vstopila je s previdnimi koraki in sedla na svoje stalno mesto. V roke je vzela nož in odrezala kos kruha. Takrat se mi je ustavil pogled na njenih hrpavih in zgubanih rokah. Še roke so dokaz, da moja stara mama v mladosti ni sedela križem rok.

Moj pogled še vedno spremlja njene roke. Vzela je v roke skodelico s čajem. Za dvig je porabila obe roki, ki sta se ji tresli. Spominjam se, kako je pripovedovala o svoji mladosti, ko je kot deset letna deklica morala od doma za kruhom. »Služit« so rekli včasih. Vsako jutro je vstajala zgodaj. Ali je imela delo v hlevu, ali pa pri otrocih, ki jih je pazila kar ves dan. Tudi na polju je delala, ker pa so bile njive in travniki v hribovitih predelih, je nosila koš pri spravilu pridelkov kot tudi krme. Prenekateri žulj je zaznala njena roka, tudi praske in ranice so bile na njenih delovnih rokah.

Sedaj je moja stara mama že stara in uživa sadove dela. Toda še vedno zgrabi za grablje in motiko, čeprav ji to ne dovolimo, ona sama pa pravi: »Moje roke so kot dan in noč, kot stroj, ki nenehno dela. Dokler bom delala, bom zdrava. To je moje življenje.«

Ob tem se zamislim, kako malo mladi spoštujemo stare ljudi in kakšne bodo naše roke, če bomo dočakali starost.

Marija Meh

Še vedno nam je v prijetnem spominu skeč mladincev iz Mesnin Celje. Nas bodo na skrajšnjem zboru kolektiva SOZD Hmezd presenetili z novim delom?

KRES NA HRIBU

Leto tisoč devetstoštiriinštirideseto...

Povsod ena sama pomlad, en sam grm zelenja, en sam šopek dehtečega cvetja, ena sama pesem veselega žgolenja.

Mihovi borci se ustavijo v gozdu nad vasjo. Že nekaj dni samo hodijo in hodijo, se spuščajo v dolino in poganjajo v breg, v trdi temi bredejo Trnavco, Bolsko, Savinjo, Loznico. Hajka, ta vražja hajka, ki se vleče v nedogled, je prihrumela v dolino. Hajka, ki je vzela hrabrega Tonča, namestnika komandirja Mihe, ki je zadala petim borcem huđe rane.

Vsepovsod eno samo zelenje, iz vsakega grma pa preži nemška smrt.

Prebili so se in zdaj so na varnem. Tako premišlja Miha in ukaže počitek. Borci poležejo v gosto grmovje, trije se odlepijo in gredo na stražo.

Marko je med vsemi najmlajši. Junija bo star šesnajst let. Pol leta že nosi puško, pol leta je minilo, kar se je poslovil od matere. Tam spodaj leži njegova rojstna vas Gomilsko, tam na robu pa je njegov domek, tam ga čaka skoraj šestdesetletna mati. Čakala ga je pozno v jeseni, vso zimo je hodila na prežo. Zdaj je v deželni pomlad, vsak čas bo poletje — in Marka še vedno od nikoder.

»Marko, skoči k materi!« namigne komandir Miha.

Kurir Marko ušesom ne more verjeti. Oči se mu srečajo s komandirjevimi.

»Res lahko?« šepne.

Komandir Miha pa se razneži:

»Kaj še čakaš? Zgani se vendar!«

Mlado telo odskoči kakor prožna zmet in se zgubi med debli mogočnih dreves. V mislih se zahvaljuje komandirju, noge pa kar same iščejo pot. Nič jih ne čuti, ves je lahek in spočit, čeprav so bili dva dni in tri noči na pohodu. Že je za njim gozd, vitko telo se zvija med grmovjem ob potoku. Daleč za vasjo je lesena koliba in na pragu stoji mati. Svojim očem ne more verjeti.

»Moj fant!«

»Mati!«

Stopita v izbo. Pripoveduje ji, kako je bilo v Zgornji Savinjski dolini, kako je bilo v bitki nekje pri Savi, kako je pretolkel zimo. Mati pa nosi na mizo, kar hiša dobrega premore.

»Samo da si živ, samo da si prišel, da vem, da si zdrav, da nisem sama.«

»Mati, dajte no! Še malo in privreli bomo v dolino, na tisoče nas bo prišlo.«

»Oh, ko bi se to zgodilo danes, jutri, pojutrišnjem!«

Na steni se oglašča ura. Marko pomisli na četo, spomni se komandirjevega naročila: Po več jim, da nas je mnogo, da smo lačni! Jutri pa je prvi maj.

Mati ne more nasititi vseh, ne more. Pa bi dala vse, do poslednje mrvice kruha bi dala. V hipu ga prešine drzna misel: Grul ima čedno posestvo. Nemci prihajajo podnevi in ponoči, za partizane pa je njegova kašča zmeraj prazna.

»Mati, h Grulu pojdem«, se odloči Marko, si popravi uniformo, povezne titovko na glavo in vzame puško.

»Nikar!« se prestraši mati. »Kaj ne poznaš Grula? Z Nemci se pajdaši.«

»Poznam. Nemški žandarmeriji v braslovškem trgu je lani podaril najlepšo telico, jaz pa mu danes snamem iz hleva najlepšega telčka.«

»Marko!« se križa mati.

Sin pa že teče čez travnik, pritihotapi se do prvih hiš in zavije v breg. Skok čez potok in že je na Grulovem dvorišču. Tam pa stoji Grul, ves mogočen in mrk. Ko zagleda partizančka, krične v hišo:

»Mica, koliko žandarjev pride na kosilo?«

Šopiri se pred Markom, da bi ga prestrašil in odgnal, Marko pa se postavlja pred njim.

»Nas je cela brigada, pomikamo se tja na gomilsko stran«, se hvali. Braslovški žandarji so lani pospravili tvojo najboljšo telčko, jaz pa imam ukaz, da brigadnemu kuharju priženem telčka.

Kako se nasrši Grul! Grozi, da bo Marka s polenom, če se ne pobere z dvorišča. Marko se skoraj zmede. Sam je, in čeprav ima puško... Mrzlično jo stiska v rokah, prst ima na sprožilcu, hladnem, gladkem...

»Reskl!« udari v nebo.

Marko je premočno pritisnil in sedaj zbežgano gleda v Grula in Grul vanj, iz gozda pa se kakor na osamljen strel oglasijo ratali.

»Našil!« krične Marko in mimo preplašene Grula steče proti hosti.

Ko pa doseže visoko reber, zagleda na nasprotnem bregu dolgo vrsto Nemcev. Počasi se vzpenjajo med drevjem, zmerom više, njegovi četi za hrbet.

Niso naši, se ustraši Marko. Če jih preseñetijo...

In se požene v hrib, da bi prehitel Nemce.

Borci so pripravljene, komandir Miha pa zaskrbljeno posluša, ko mu Marko pripoveduje, kaj je videl in doživel, kam so namenjeni Nemci in koliko jih je. Preveč, da bi se spopadli z njimi.

»Umaknili se bomo«, se odloči Miha.

»Ampak kam?«

»Marko, kraj in poti poznaš, ti nas boš vodil.«

Marko pomisli in pravi:

»V dolino, če silijo Nemci v hribe!«

Prvi priteče med drevjem, za hrbtom ga priganja komandir Miha, za njim pa se borci spotikajo ob koreninah in se love med debli. Prebredejo potok, se na drugi strani spet poženejo v breg in naprej do Grula.

Grulova domačija je na pripravnem kraju. Hrib nad hlevom je kakor nalašč za obrambo in hosta za njim za varen umik. Čudno, da se še nikoli niso ustavili tu.

Grul je prestrašen. Prav nič ni pričakoval, da bo imel četo partizanov v gosteh.

»Fantje, vse bom dal, kar boste hoteli, seveda bom dal«, jim obeta.

Gospodinja pa se preplašeno križa:

»Samo pojditel! Nemci so v hostah tod okrog.«

»Nemci v hostah, mi tu, mi, ki smo doma izpod Dobrovelj, mi, ki smo prehodili še tako nevarne poti med Braslovčami in tja preko Šmatevža v rodno Gomilsko. Ej, dragi Grul, poznaš mojo mater?«

»Poznam...«

»Veš, kako smo živeli po očetovi smrti?«

»Vem, fantiček, dobro vem...«

»Ali veš, da sem šel šestnajstleten smrka-vec v partizane...?«

»Vem...«

»Stric Grul, v mojih rokah je puška...«

»Vem, vidim jo...«

»Omehčajte se. Komandir Miha mi je tako naročil. Sicer bo strašnega pokanja... Jaz se pa bojim za mater... Pa še tega se bojim, da vaše kmetije ne bi vzel hudič... Saj razumete, stric Grul, ne?«

»Razumem. Vse se je spremenilo. Tudi časi pod Dobrovljami, v Zaklu, Šmatevžu, v Braslovčah, Gomilsko je dvignilo glavo...«

Streljanje se oddaljuje. Ves dan stikajo Nemci za četo po gozdovih na oni strani Trnavce, zmeraj bolj se odmikajo, partizani pa po dolgih tednih počivajo na Grulovi kmetiji. In spet se do sitega najedo, kajti kuhar jim je pripravil zares okusno telečjo obaro.

Grul in njegova žena Mica sta čisto spremenjena. Omehčala sta se. Ko se pozno popoldne četa spet odpravlja, jim deli Mica sušuh meso za na pot in peko kruha in moke in soli. Grul pa nosi iz kleti jabolčnik.

»Kar pridite šel! jih vabi. Rad vam bom dal.«

Pozno zvečer zagori na vrhu hriba daleč nad vasjo velik kres. Daleč naokrog oznanja ljudem, da pojo Mihovi borci pesem o svobodi.

Drago Kumer

ŠPORT — ŠPORT

Ekipa Športnega društva Hmežad se bodo udeležile tekmovanj v vseh zvrsteh, razen v vlečenju vrvi.

— 0 —

V počastitev dneva mladosti bodo v maju tekmovanja športnikov Hmežada. Rezultati teh tekmovanj bodo osnova tudi za sestavo ekip za življenjajo.

Koledar tekmovanj:

NAMIZNI TENIS — ženske in moški — 3. maja v stari telovadnici v Žalcu ob 16. uri.

KEGLJANJE — ženske in moški — 5. maja na kegljišču v Žalcu ob 15. uri.

MALI NOGOMET — moški — 15. 5. na stadionu v Žalcu ob 16. uri.

COOPERJEV TEST — ženske in moški — 16. 5. na stadionu v Žalcu ob 17. uri.

ŠAH — ženske in moški — 19. 5. v dvorani v 1. nadstropju SOZD Hmežad v Žalcu ob 16. uri.

STRELJANJE — ženske in moški — 22. 5. pri stari osnovni šoli v Žalcu ob 14. 30.

ROKOMET — ženske in moški — 1. 6. na igrišču v Grižah ob 16. uri.

— 0 —

Sprejeti so programi dela za posamezne panoge. Objavljeni bodo v junijski številki Hmeljarja.

— 0 —

Proti koncu maja ali v začetku junija bo piknik športnikov. Obvestila sledijo! E. O.

Mladost

Naša mladost je maj, vrba, ki zeleni. Med stezicami polnih nad stopa naša pomlad.

Njen korak je val potočka, ob cvetočem bregu, kot brezskrben mak, ki na pšeničnem polju ziblje se lahak.

Vse nas vodi skupna pot, da zavela bi pomlad povsod, vsem ljudem na širšem svetu, brez razlik v rasi, letu.

M. C.

Prepozno

Iščejo me tvoje oči, kličejo me tvoje solze. A zaman.

Steguješ roke proti meni, hočeš moj objem. A zaman.

Proč te solze, ljubi moj! Proč, saj veš, da je prepozno.

Zaman me iskale bodo tvoje oči, zaman klicale tvoje solze. Zaman.

Predaleč je moj objem.

Mina